

pldacZ

PROGRAM

PARTNERSKÉ SPOLUPRÁCE
MĚST JASTRZĘBIE-ZDRÓJ,
KARVINÁ A HAVÍŘOV

AUTOŘI: MAREK OLSZEWSKI, BOGDAN KASPEREK

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Cieszyn, Jastrzębie-Zdrój, březen 2019

Tento dokument byl zpracován v rámci realizace projektu „VI Polsko-Česká odborná setkání“
reg. č. CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_010/0001457, který je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj -
Programu Interreg V-A Česká republika-Polsko v rámci Fondu mikroprojektů Euroregionu Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński
a státního rozpočtu PR

© Copyright by Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszynie

Autoři:

Marek Olszewski / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszynie
(kapitoly: 1, 2, 3)

Bogdan Kasperek / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszynie
(kapitoly: 3, 4)

Konzultace:

Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Magistrát města Karviné, Magistrát města Havířova,
Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Obsah

Úvod.....	4
1 Krátká charakteristika měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov	5
1.1 Město Jastrzębie-Zdrój.....	5
1.2 Město Karviná.....	7
1.3 Město Havířov	8
2 Předběžná analýza možností spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov	9
2.1 Analýza strategických dokumentů	10
2.2 Analýza bariér v přeshraniční spolupráci mezi institucemi z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova a možnosti jejich překonávání.....	18
3 Program partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov	24
3.1 Mise Programu.....	24
3.2 Hlavní cíl.....	24
3.3 Priority	25
3.4 Strategické a operační cíle a přeshraniční projekty.....	25
4 Zdroje financování přeshraničních projektů v letech 2014-2020	33
4.1 Zdroje financování předsevzetí zahrnutých v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov	33
4.2 Fond mikroprojektů v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko jako možnost financování předsevzetí zahrnutých v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov ..	34
Shrnutí	34

Úvod

Mezinárodní spolupráce je jednou z nejdůležitějších oblastí zájmu Evropské unie, obzvláště v regionálním pojetí, jelikož podporuje harmonický rozvoj celého Společenství a přispívá k odstraňování rozdílů na úrovni společensko-hospodářského rozvoje. V rámci regionální spolupráce Evropské unie mají zvláštní význam přeshraniční struktury - euroregiony, které podporují činnosti zaměřené na řešení problémů charakteristických pro příhraniční oblasti, k nimž můžeme přiřadit: slabý vývoj způsobený periferní polohou, nutnost rozšíření místní infrastruktury s širokým rozsahem v prostoru, každodenní kyvadlovou dopravu obyvatelstva, problémy odstraňování obchodních omezení, problémy ochrany životního prostředí či nutnost odstraňování kulturních bariér. Přeshraniční spolupráce v rámci euroregionů vede také k zániku hranic, které donedávna rozdělovaly jednotlivé země, a tvoření „mostů“ mezi sousedními státy, čímž tvoří další etapu budování integrované Evropy¹. Díky tomu dochází nejen ke změnám stávajících podmínek v podobě oživení života lokální a regionální společnosti, v materiální sféře (v oblasti ekonomického rozvoje) i v nemateriální sféře (vyplývající ze změny postoje k partnerovi, který byl kdysi nedůvěřivý nebo nepřátelský)².

Klíčovou roli v působení euroregionů hrají programy podpory Evropské unie, díky nimž je možná realizace různých předsevzetí projektů přeshraničního charakteru. Na jedné straně mají euroregiony možnost žádat o finanční prostředky v rámci těchto programů, na druhé straně - co je důležitější - je mohou řídit. Výsledkem je rostoucí počet příjemců (jednotek územní samosprávy, vládních orgánů, výzkumných jednotek, vysokých škol, kulturních institucí, nadací, sdružení, nestátních neziskových organizací a dalších institucí) snažících se získat peníze spravované euroregionálními strukturami³.

Dobrým příkladem vedení přeshraniční spolupráce v rámci euroregionálních struktur jsou města Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko, které už mnoho let (od roku 1994) podnikají společná předsevzetí související s různými oblastmi činnosti. Tato spolupráce má své kořeny v polovině devadesátých let minulého století, kdy byly mezi jednotlivými samosprávami podepsány bilaterální smlouvy⁴. Zpočátku se vzájemné vztahy tří měst omezovaly jen na příležitostné kontakty zástupců místní vlády, avšak časem se proměnily na rozsáhlé aktivity a projekty, jichž se účastnilo stále více subjektů⁵. Měřitelné výhody, které tyto aktivity a projekty přinesly doposud, a dobré vzájemné vztahy partnerů způsobily, že jsme se rozhodli posílit spolupráci a připravit program společných činností.

Program partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov, je reakcí na potřeby související s vytvořením analyticko-plánovacího dokumentu, který by zohledňoval systémový přístup k realizaci přeshraničních aktivit v letech 2014–2020 třemi největšími útvary územní samosprávy, nacházejících se v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko.

¹ M. Olszewski, *Program Partnerskiej Współpracy Gmin Jasienica-Petřvald na lata 2007-2013*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn-Jasienica, 2008, s. 4.

² M. Olszewski, *The political problems of Polish-Czech cross-border co-operation in the Region Śląsk Cieszyński (Cieszyn Silesia)* [w:] red.: B. Wassenberg, J. Beck, *Vivre et penser la coopération transfrontalière (Volume 4) : les régions frontalières sensibles*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, s. 259.

³ M. Olszewski, *Rola Biura Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” (polskiego partnera umowy pod nazwą Euroregion Śląsk Cieszyński) w zarządzaniu Funduszem Mikroprojektów Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, [w:] red.: T. Marek, A. Szopa, *Innowacyjne zarządzanie Organizacjami*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011, s. 76.

⁴ Smlouva mezi městy Jastrzębie-Zdrój a Karviná z 1. března roku 1995, smlouva mezi městy Jastrzębie-Zdrój a Havířov z 6. března roku 1995.

⁵ Dohromady více než 100 organizací ze tří spolupracujících měst.

Zpracování navazuje přímo na následující dokumenty: Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku; Program rozvoje města Karviná „Karviná všemi deseti” (2019); Strategický plán ekonomického rozvoje statutárního města Karviná (2007 - Aktualizace září 2011); Strategie udržitelného rozvoje města Havířova 2012-2020; Program partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov - předpoklady; Budoucí územní spolupráce v Euroregionu Śląsk Cieszyński - studium.

1 Krátká charakteristika měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov

1.1 Město Jastrzębie-Zdrój

Jastrzębie-Zdrój je město ležící v jihozápadní části slezského vojvodství, jež získalo městská práva v roce 1963. Jeho rozloha činí 85,33 km²⁶. Město hraničí s okresy: pszczyńským, rybnickým, wodzisławským, cieszyńským, okresem grodzkým Żory a také s Českou republikou. Město Jastrzębie-Zdrój je vzdáleno zhruba 30-35 km od hlavních masivů Beskyd (Śląského, Malého a Moravskoslezských)⁷.

Od 2. poloviny 19. století fungovalo město Jastrzębie-Zdrój jako známé evropské lázně. V padesátých letech minulého století byly na jeho území nalezeny zásoby černého uhlí, díky čemuž vzniklo vedle lázní průmyslové městské centrum. Hlavním průmyslovým odvětvím v Jastrzębiu-Zdroju je těžba uhlí⁸. Na území města působí Jastrzębská uhelná společnost (Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.) skládající se z podniků: „Borynia-Zofiówka-Jastrzębie”, „Budryk”, „Knurów-Szczygłowice”, „Pniówek” a Podniku pro zásobování materiálem (Zakładu Wsparcia Produkcji). Společnost je největším výrobcem koksovateľného uhlí v Evropské unii.

Podle údajů Hlavního statistického úřadu bydlelo v Jastrzębiu-Zdroju ke dni 31. prosince roku 2017 89 590 osob⁹. Struktura obyvatelstva podle pohlaví ukazovala na převahu žen - 51,16 % obyvatel nad muži - 48,84 %. V předproduktivním věku se nacházelo 15 409 osob, v produktivním věku se nacházelo 50 022 obyvatel, a v poproduktivním věku se nacházelo 20 157 osob. Největší počet obyvatel v Jastrzębiu-Zdroju byl zaznamenán v roce 1991 (104 594)¹⁰, což v porovnání s rokem 2017 ukazuje výrazný klesající trend. Ze statistických údajů za 2017 také vyplývá, že hrubá míra porodnosti byla 10 živě narozených dětí na 1 000 obyvatel; hrubá míra úmrtnosti byla 9,8 zemřelých na 1 000 obyvatel; hrubá míra přirozeného přírůstku byla 0,3 přirozeného přírůstku na 1 000 obyvatel a hrubá míra salda vnitřních a vnějších migrací byla -4,4 migračního salda na 1 000 obyvatel¹¹.

Jastrzębie-Zdrój je silným hospodářským centrem. Nacházejí se Katowická speciální ekonomická zóna (Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna), Jastrzębsko-Žorská subzóna a.s. (Podstrefa Jastrzębsko-Żorska S.A.). Činnost podnikatelů ve městě podporují mimo jiné Oddělení strategie, rozvoje a podpory investorů a Místní informační centrum (Gminne Centrum Informacji).

⁶ Jastrzębie-Zdrój, http://www.stat.gov.pl/wademecum/wademecum_slaskie/portrety_miast/miasto_jastrzebie-zdroj.pdf [datum přečtení: 15.10.2013].

⁷ Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, květen 2009, s. 7.

⁸ Tamtéž, s. 8.

⁹ Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [datum přečtení: 11.04.2019].

¹⁰ Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [datum přečtení: 11.04.2019].

¹¹ Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [datum přečtení: 11.04.2019].

V roce 2017 bylo v Jastrzębiu-Zdroju celkem zaregistrováno 5 836 subjektů národního hospodářství, z toho 4 200 fyzických osob vykonávajících hospodářskou činnost. Ve stejném roce bylo zaregistrováno 485 nových subjektů a 484 subjektů bylo zrušeno. V průběhu let 2009-2017 nejvíce (680) subjektů bylo evidováno v roce 2010, a nejméně (485) v roce 2017. Ve stejném období z registru národního hospodářství, bylo odstraněno nejvíce (755) subjektů v roce 2009, nejméně (440) subjektů bylo odhlášeno v roce 2010.

Podle údajů z registru národního hospodářství je mezi subjekty s právní subjektivitou v Jastrzębie-Zdrój největším počtem (535) jsou civilní společnosti. Při analýze registru z hlediska počtu zaměstnanců lze konstatovat, že nejvíce (5 511) jsou mikropodniky, které zaměstnávají 0–9 zaměstnanců. 0,4 % (21) subjektů uvedlo jako svou činnost: zemědělství, lesnictví, myslivost a rybnářství. 18,7 % (1 091) subjektů uvedlo svůj druh činnosti průmysl a stavebnictví a 80,9 % (4 724) subjektů v rejstříku je klasifikováno jako ostatní činnosti. Mezi fyzickými osobami podnikajícími v Jastrzębie-Zdrój uvádí jako svoji činnost velkoobchod a maloobchod; opravy motorových vozidel včetně motocyklů (30,6 %) a stavebnictví (12,9 %) ¹².

V Jastrzębie-Zdrój na 1 000 obyvatel pracuje 278 osob. Tato hodnota je srovnatelná s hodnotami pro Śląskie vojvodství a mnohem více než hodnota pro Polsko. 38,5 % všech zaměstnaných osob jsou ženy a 61,5 % muži. Nezaměstnanost registrovaná v Jastrzębie-Zdrój dosáhla v roce 2017 5,3 % (7,2 % u žen a 3,6 % u mužů). Tato hodnota je srovnatelná s mírou registrované nezaměstnanosti pro slezské vojvodství a mnohem nižší než míra registrované nezaměstnanosti pro celé Polsko. V roce 2017, průměrná hrubá měsíční mzda v Jastrzębie-Zdrój byla 6 609,12 PLN, což odpovídá 146,00 % průměrné měsíční hrubé mzdy v Polsku. Mezi pracujícími obyvateli města Jastrzębie-Zdrój cestuje za prací do jiných měst 2,927 lidí a 13 384 pracujících přijíždí do zaměstnání z jiných obcí- saldo příjezdů a odchodů do práce je 10 457. 6,4 % zaměstnaných obyvatel města Jastrzębie-Zdrój pracuje v zemědělství (zemědělství, lesnictví, myslivost a rybnářství), 53,4 % v průmyslu a stavebnictví, a 13,2 % v sektoru služeb (obchod, opravy vozidel, doprava, ubytování a gastronomie, informace a komunikace) a 5,1 % pracuje ve finančním sektoru (finanční a pojišťovací činnost, realitní činnost).

V městě v roce 2017 působilo 23 mateřských škol, 4 jesle a dětské kluby, 3 celodenní výchovně - vzdělávací střediska pro děti a mládež, 19 základních škol, 15 gymnázií (obdobu druhého stupně základní školy), 4 střední odborná učiliště, 7 gymnázií, 6 průmyslových škol, 14 vyšších odborných škol a 23 škol pro dospělé ¹³. Pro seniory byla otevřena Univerzita třetího věku působící při Slezské univerzitě ¹⁴.

Na území Jastrzębia-Zdroju fungují 2 státní nemocnice a neveřejné instituce zdravotní péče, zahrnující základní zdravotní péči, specializované poradenství, rehabilitační péči a další formy léčení ¹⁵.

Ve městě dále působí mnoho institucí a středisek nabízejících různorodé formy kulturních aktivit jako např.: Městské kulturní středisko (Miejski Ośrodek Kultury), Městská veřejná knihovna (Miejska Biblioteka Publiczna) a různé galerie. Mládeži jsou také určeny místní veřejné společenské místnosti. Ke sportovním střediskům můžeme zařadit: Městské sportovní a rekreační středisko (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji), Meziškolní sportovní středisko (Międzyszkolny Ośrodek Sportowy) a několik desítek sportovních klubů organizujících mnoho sportovních a rekreačních akcí. V Jastrzębiu-Zdroju se také nachází tato sportovní

¹² Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [datum přečtení: 11.04.2019].

¹³ Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [datum přečtení: 11.04.2019].

¹⁴ *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, op.cit., s. 12.

¹⁵ Tamtéž.

zařízení: krytý bazén „Laguna”, bazén, celoroční kluziště, halu „Omega”, Městský stadion a koupaliště „Zdrój”.

1.2 Město Karviná

Karviná je město nacházející se v Moravskoslezském kraji, 18 km na východ od jeho sídla (Ostrava); na severu hraničí s Polskem¹⁶. Jeho rozloha činí 57,48 km². Město, které vzniklo v roce 1268, se skládá z 9 místních částí: Karviná-Fryštát, Karviná-Doly, Karviná-Lázně Darkov, Karviná-Ráj, Karviná-Staré Město, Karviná-Nové Město, Karviná-Mizerov, Karviná-Hranice, Karviná-Louky¹⁷. Díky historické poloze města na obchodní cestě z Uher do Pobaltí se Karviná stala důležitým hospodářským a kulturním centrem regionu. Město se rozvíjelo především ve 2. pol. 18. stol. Rozvoj souvisel s nálezem černého uhlí na tomto území. Během desetiletí byla Karviná považována za město s vysokou koncentrací těžby této suroviny, avšak v posledních letech vzrostl význam jiných ekonomických odvětví, mimo jiné turistiky. Byla tu otevřena Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity v Opavě, díky čemu se Karviná stala i univerzitním městem. Avšak město je známé ve světě díky lázním Darkov, kde jsou využívány moderní metody léčby pohybového ústrojí. Nyní je to silné a dynamicky se rozvíjející centrum¹⁸.

Podle údajů Českého statistického úřadu v Ostravě činil počet obyvatel města Karviná ke dni 1. ledna 2017 54 413. Struktura obyvatelstva podle pohlaví ukazovala na převahu žen - 50,8 % obyvatel nad muži - 49,2 %¹⁹. Ze statistických údajů za rok 2017 také vyplývá, že hrubá míra porodnosti byla 9,1 ‰ živě narozených dětí na 1 000 obyvatel; hrubá míra úmrtnosti byla 12,7 ‰; zemřelých na 1 000 obyvatel; hrubá míra přirozeného přírůstku byla -3,6 ‰, přirozeného přírůstku na 1 000 obyvatel a hrubá míra salda vnitřní a vnější migrace byla -12,8 ‰ migračního salda na 1 000 obyvatel.

Město je silným ekonomickým centrem. Nachází se tu Průmyslový park Karviná a průmyslová zóna Karviná. Činnost podnikatelů podporují také Okresní hospodářská komora Karviná a Regionální kancelář Karviná²⁰. Ve městě je coworkingové centrum Business Gate, které bylo založeno a provozováno Magistrátem města Karviná ve spolupráci s Obchodně podnikatelskou fakultou Slezské univerzity v Opavě. Cílem centra je podpora podnikání. Podle stavu ke dni 31. prosince roku 2017 bylo celkem registrovaných 7 657 subjektů, z toho 5 434 fyzických osob vykonávajících hospodářskou činnost, 589 obchodních společností, 160 družstev, 39 akciových společností, 22 firem zabývajících se zemědělstvím a 382 vykonávajících jinou činnost²¹.

¹⁶ *Město Karviná*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina [datum přečtení: 15.10.2013].

¹⁷ *Něco o městě*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina/o_meste [datum přečtení: 15.10.2013].

¹⁸ *Město Karviná*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina [datum přečtení: 15.10.2013].

¹⁹ *Vybrané statistické údaje za obec*, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=> [datum přečtení: 08.04.2019].

²⁰ *Průmyslová zóna*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina/podnikani_investovani/zona [datum přečtení: 15.10.2013].

²¹ *Vybrané statistické údaje za obec*, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=> [datum přečtení: 08.04.2019].

Statistické údaje ze dne 31 prosince roku 2017 týkající se registrované nezaměstnanosti uvádějí, že její stopa v té době činila 10,33 %²².

V Karviné v minulém roce působilo 12 mateřských škol, 12 základních škol, 1 základní umělecká škola a 7 středních škol²³. Ve městě se nachází Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity v Opavě a Vysoká škola sociálně-správní²⁴.

Na území města působí dvě státní nemocnice a instituce zdravotní péče, zahrnující základní zdravotní péči, specializované poradenství, rehabilitační péči a jiné formy léčení²⁵.

Mezi mnohé instituce a střediska nabízející různorodé formy kulturních aktivit patří Městský dům kultury Karviná, Regionální knihovna Karviná a Těšínské muzeum. Ze sportovních středisek můžeme uvést: Městský stadion (Městský fotbalový klub Karviná, z.s), letní koupaliště, házenkářskou halu (klub Handball Club Baník OKD Karviná) a sportovní areál Základní školy „Dělnická“²⁶.

1.3 Město Havířov

Havířov je mladé město (městská práva získalo v roce 1955) nacházející se v Moravskoslezském kraji, které na severu hraničí s obcemi Petřvald, Orlová a Karviná, zatímco na západě s Šenovem a Václavovicemi. Jeho rozloha činí 32,07 km². Havířov se skládá z 8 městských částí: Havířov, Životice, Bludovice, Podlesí, Šumbark, Dolní Suchá, Prostřední Suchá a Dolní Datyně²⁷. Nachází se tu méně institucí a podniků zabývajících se průmyslem než v okolí, co svědčí o tom, že charakter města, v souladu s jeho původními předpoklady, zůstal zachován²⁸.

Podle Českého statistického úřadu bydlelo v Havířově v roce 2017 (ke dni 1. ledna) 73 274 obyvatel. Struktura obyvatelstva podle pohlaví ukazovala na převahu žen -51,4 % obyvatel nad muži - 48,6 %. Ze statistických údajů za rok 2017 také vyplývá, že hrubá míra porodnosti byla 9,0 ‰; živě narozených dětí na 1 000 obyvatel; hrubá míra úmrtnosti byla 12,5 ‰ zemřelých na 1 000 obyvatel; hrubá míra přirozeného přírůstku byla -3,5 ‰ na 1 000 obyvatel a hrubá míra salda vnitřních a vnějších migrací byla -8,7 ‰ migračního salda na 1 000 obyvatel²⁹.

²² *Nezaměstnanost v kraji podle MPSV k 31.12.2017*, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAMD004&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvokc=65&pvoch=8111&c=v3~2__RP2017M P12DPPDM [datum přečtení: 08.04.2019].

²³ *Vybrané statistické údaje za obec*, https://www.msk.cz/skolstvi/seznam_skol.html [datum přečtení: 08.04.2019].

²⁴ *Vybrané statistické údaje za obec*, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrd=Dokon%C48Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [datum přečtení: 15.10.2013].

²⁵ *Vybrané statistické údaje za obec*, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrd=Dokon%C48Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [datum přečtení: 15.10.2013].

²⁶ *Vybrané statistické údaje za obec*, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrd=Dokon%C48Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [datum přečtení: 15.10.2013].

²⁷ *Havířov - Havířov v číslech*, <https://www.havirov-city.cz/historie-soucasnost/havirov-v-cislech/havirov-v-cislech> [datum přečtení: 23.04.2019].

²⁸ Tamtéž.

²⁹ *Český statistický úřad - Bilance počtu obyvatel v obcích Moravskoslezského kraje v roce 2017*, https://www.czso.cz/documents/11288/17833687/obce_MSK_2017.pdf/46a5c079-34de-4403-b81f-9cb58f718c9a?version=1.1 [datum přečtení: 23.04.2019].

V oblasti podnikání město podporuje Městská realitní agentura, s.r.o., která v rámci svých kompetencí provádí činnosti v oblasti zajišťování investičních činností (od chvíle přípravy projektové dokumentace a získání stavebního povolení až po samotné realizace předsevzetí)³⁰. V rámci podpory průmyslu a podnikání město vytvořilo průmyslovou zónu "Dukla". Jeho povrchy lze využít také pro potřeby lehkého průmyslu, služeb a řemesel, veřejných služeb komerčního charakteru, včetně komerční a kulturní infrastruktury, vědeckých zařízení, administrativních budov, gastronomě, ubytovacích zařízení a infrastruktury související s řízením volného času, bez omezení pokud jde o výška a hustota budov³¹.

Podle stavu ke dni 31. prosince roku 2017 bylo zaregistrovaných celkem 11 928 subjektů, z toho 9 254 fyzických osob vykonávajících hospodářskou činnost, 1 085 obchodních organizací, 33 akciových společností, 41 firem zabývajících se zemědělstvím, 13 družstev a 644 vykonávajících jinou činnost³².

Statistické údaje z 31. prosince 2017 týkající se registrované nezaměstnanosti uvádějí, že její stopa v té době činila 8,75 %³³.

V Havířově nyní působí 32 mateřských škol, 17 základních škol, 2 základní umělecké školy a 11 středních škol. Ve městě sa nachází také Vysoká škola sociálně-správní³⁴.

Na území města působí jedna státní nemocnice a instituce zdravotní péče, zahrnující základní zdravotní péči, specializované poradenství, rehabilitační péči a jiné formy léčení³⁵.

Mezi mnohé instituce a střediska nabízející různorodé formy kulturních aktivit můžeme zařadit: Kulturní dům Petra Bezruče či Kuturní dům Leoše Janáčka, Městskou knihovnu, kina, galerie a muzea. Mezi sportovní střediska patří: krytý bazén Havířov-Šumbark, letní koupaliště, Městská sportovní hala „Slavie”, víceúčelová hala, fotbalový stadion, dětská hřiště a další kulturní a sportovní infrastruktura³⁶.

2 Předběžná analýza možností spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov

Za účelem provedení předběžné analýzy možností spolupráce Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova byly brány v úvahu zápisy nacházející se v strategických dokumentech jednotlivých měst, v nichž byl definován jejich výchozí stav (analýza SWOT) a byly stanoveny priority, směr rozvoje a činnosti směřující k realizaci určených cílů. Byly také proanalyzovány bariéry v přeshraniční spolupráci mezi institucemi působícími na území měst a možnosti jejich zdoání.

³⁰ Městská realitní agentura Havířov - Profil společnosti, <https://www.mra.cz/spolecnost/> [datum přečtení: 23.04.2019].

³¹ MAGISTRÁT MĚSTA HAVÍŘOVA. Interní dokumentace. [23.04.2019].

³² Český statistický úřad - Veřejná databáze, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=> [datum přečtení: 23.04.2019].

³³ Český statistický úřad - Veřejná databáze, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAMD004&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvokc=65&pvoch=8111&c=v3~2__RP2017M P12DPPDM [datum přečtení: 23.04.2019].

³⁴ Havířov - Školy a školská zařízení, <https://www.havirov-city.cz/institute-urady-organizace/skolska-zarizeni/ostatni-skolska-zarizeni> [datum přečtení: 23.04.2019].

³⁵ Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb - vyhledávání poskytovatele, <https://nrzs.uzis.cz/index.php?pg=vyhledavani-poskytovatele> [datum přečtení: 23.04.2019].

³⁶ Město Havířov - Volný čas, <https://www.havirov-city.cz/volny-cas> [datum přečtení: 23.04.2019].

2.1 Analýza strategických dokumentů

Srovnávací analýza silných a slabých stránek a také příležitostí a hrozeb tří největších měst v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko ukazuje, že mezi nimi existuje mnoho podobností jak v bilaterální dohodě (Jastrzębie-Zdrój - Karviná; Jastrzębie-Zdrój - Havířov; Karviná - Havířov), tak i v trilaterální (Jastrzębie-Zdrój - Karviná - Havířov) (srovnání je zobrazeno v tabulce č.1).

V případě silných stránek společných pro všechna tři města se do popředí dostává poloha – v sousedství hranice – a dopravní dostupnost – blízkost mimoúrovňových křižovatek a důležitých komunikačních tras. Charakteristický je pro ně také vysoký podíl zelených ploch ve městě nebo v jeho bezprostřední blízkosti. Kromě toho se Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov mohou pochlubit tradicí různých sportovních disciplín a také velkým počtem organizací zabývajících se sportem. Turistické atrakce (dostupnost míst víkendové turistiky, možnost organizování krátkých návštěv turistů ve městě či provozování vodní turistiky) a dobrý stav technické infrastruktury jsou uvedeny pouze v rámci silných stránek českých měst.

Mluvíme-li o slabých stránkách, tak v případě všech tří měst se objevuje tendence snižování počtu obyvatel a jejich odliv týkající se zvláště mladé generace. S tímto jevem souvisí také otázka vnímání města. Stále častěji mají obyvatelé Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova negativní představu o místě, ve kterém bydlí, neztotožňují se s ním. Jastrzębie-Zdrój a Karviná i Havířov se potýkají s nedostatečným počtem parkovacích míst, zatímco mínusem jak v případě Jastrzębia-Zdroju, tak i v případě Havířova a Karviné jsou problémy v oblasti podnikání (jedná se mimo jiné o nízký potenciál MSP či slabé zorganizování podnikatelů), nepřizpůsobení nabídky vysokého školství požadavkům pracovního trhu, nízký počet vysokých škol a také slabě rozvinuté turistické odvětví (malý zájem o města ze strany návštěvníků). Vezmeme-li v úvahu slabé stránky, všimneme si, že v případě obou českých měst buď chybí multifunkční, celoroční sportovní objekty, nebo nejsou dostatečně kvalitní. Problémem je také znečištění ovzduší, jež je výsledkem zvýšení intenzity dopravy (kamionová doprava) v centrech měst. Negativní aspekty posiluje také nárůst sociálních patologií (sociálního vyloučení, kriminality a závislosti, obzvláště mezi mladými občany) a nepříznivá struktura pracovní síly, která nepřeje zaměstnávání (kvalifikace a vzdělání pracovníků neodpovídá potřebám trhu).

Všechna města vidí příležitost rozvoje ve využití posttěžebních a postprůmyslových oblastí a také v investicích do rekreačních oblastí (městská zeleň). Podle nich je pro město dobrou možností také změna obrazu města a jejího vnímání (občany i návštěvníky) díky rozvoji různých forem aktivity (sport, kultura, vysoké školství). Pro Jastrzębie-Zdrój a Karvinou jsou důležitými faktory, které mohou rozhodnout o jejich budoucnosti, přeshraniční spolupráce a vzdělávání, včetně rozvoje znalostní ekonomiky. Zato Jastrzębie-Zdrój a Karviná vidí svoji budoucnost v rozvoji podnikání (mikropodniků a MSP) a efektivním využití vnějších zdrojů financování.

Jedná-li se o hrozby, které se týkají všech tří měst, na prvním místě je třeba uvést nepříznivé demografické procesy, jako třeba stárnutí společnosti (pokles počtu obyvatel v produktivním věku) či negativní saldo migrace (malý zájem mládeže o bydlení ve městě). Problémem může být také stále častější sociální vyloučení (mimo jiné i mezi mladými lidmi - „mladí důchodci“) a nárůst kriminality, obzvláště nezletilých s výjimkou Karviné, kde kriminalita v posledních letech klesá. Kromě toho v případě Karviné a Havířova může mít zvýšení intenzity automobilové dopravy vliv na zvýšení hladiny hluku a znečištění ovzduší.

Tabulka č. 1. Srovnání silných a slabých stránek a také příležitostí a hrozeb pro Jastrzębie-Zdrój, Karvinou a Havířov.

SILNÉ STRÁNKY		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Havířov
<ul style="list-style-type: none"> • koksovateľné uhlí, zajišťující pracovní místa a vysoké výdělky a také stálý a stabilní zdroj příjmů města; • příhraniční město, blízko dopravních uzlů a důležitých komunikačních tras; • zajištěná dobrá úroveň komunálních služeb; • dobrá silniční infrastruktura ve městě; • nízká úroveň nezaměstnanosti; • dobré vybavení infrastrukturou obytných oblastí ve větší části města; • velký podíl zelených ploch uvnitř města a v jeho bezprostředním okolí; • sídliště „Zdrój“ s parkem a bývalými lázeňskými objekty; • velké procento obyvatel v produktivním věku; • velký počet sportovních klubů a organizací; • efektivní vnitřní komunikační systém; • vysoká úroveň rozvoje soutěžního sportu (úspěchy volejbalových a hokejových týmů a jejich významná účast na propagaci města); • široké spektrum sportů a rekreace (akce, opakované programy); • silný pocit národní identity a komunity v obcích (vysoká volební účast a místní činnost); • činnost místních samospráv v oblasti získávání externího financování projektů; • vysoký potenciál vzdělávacích institucí a studentských úspěchů, zejména na druhém stupni základních škol; • dostupnost terénů pro vytváření prostoru pro setkání obyvatel, rekreace a volného času, (rokle, lázeňské oblasti, OVN); • činnost bytových družstev z hlediska technických podmínek bytových domů a jejich okolí; • dostupnost multifunkční a modernější sociální a rekreační infrastruktury; 	<ul style="list-style-type: none"> • nárůst zájmu o podnikání ve městě – příchod nových investorů; • nárůst potenciálu lázní Darkov; • dobré dopravní spojení se sídlem regionu a okolními městy a obcemi; • blízkost polských a slovenských hranic; • růst kvality produktů spojených s turistikou a volným časem; • velmi dobrá dostupnost polského a slovenského trhu; • dobrá dostupnost míst souvisejících s víkendovou turistikou (Beskydy atd.) – možnost organizování krátkých návštěv turistů ve městě; • Slezská univerzita v Opavě – Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině; • velký počet sportovních klubů a organizací; • síť středních odborných škol; • regionální knihovna jako místo dalšího vzdělávání; • fungující síť sociální infrastruktury; • mnoho zeleně a parků ve městě; • široké spektrum sportů a rekreace (akce, opakované programy); • třídění komunálních odpadů; • technická infrastruktura; • projekty výstavby nových rodinných domů; • zámek Fryštát spolu s historickým centrem a parkem; • vybavení sportovních komplexů, míst určených pro sport nacházejících se na sídlištích; • monitorovací systém; • dlouholetá tradice a vysoká kvalita sportovních disciplín (např. házená); • nižší ceny bytů; • nadstandardní úroveň silničních služeb. 	<ul style="list-style-type: none"> • jedno z nejhezčích míst k bydlení v celé Ostravské aglomeraci; • dobré dopravní spojení se sídlem regionu a okolními městy a obcemi; • blízkost polských a slovenských hranic; • rozvinutá veřejná doprava a její ekologizace; • zájem města o různorodé sportovní disciplíny, široká sportovní veřejnost všech věkových kategorií, sportovní elita; • rozvojový potenciál týkající se infrastruktury související s využitím volného času; • pozitivní hodnocení kvality kulturních událostí; • mnoho zeleně v uzavřené městské zástavbě, možnost rekreace v okolních lesích; • dobré možnosti k rekreování u dvou vodních nádrží poblíž Beskyd; • pozitivní hodnocení úrovně výuky v mateřských a základních školách; • široká síť institucí poskytujících sociální služby; • zapojení se nestátních neziskových organizací do sociální péče; • vliv města na bytovou politiku (město je třetím největším vlastníkem bytů); • dobrý stav rekonstruované technické infrastruktury (zplyňování); • osídlování okrajových částí města, včetně dostupnosti technické infrastruktury; • rozvinutá základní síť separace odpadů a zpracovaná koncepce odpadového hospodářství; • rozsáhlý bytový fond; • podpora města seniorů v oblasti volnočasových aktivit; • dostupnost klubů seniorů; • pořádání pravidelně se opakujících kulturních akcí (nadregionálního a mezinárodní významu);

<ul style="list-style-type: none"> vysoké obecné hodnocení kvality veřejných služeb a životní úrovně ve městě při studiu obyvatel. 		<ul style="list-style-type: none"> dostatek výstavních síní a galerií vhodných pro mezinárodní výměnu.
SLABÉ STRÁNKY		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Haviřov
<ul style="list-style-type: none"> průmyslová monokultura mající velký vliv na kulturně ekonomickou sféru; nízký potenciál MSP – Malých a středních podniků (MŚP - Małych i Średnich Przedsiębiorstw); neefektivně působící instituce z podnikatelského prostředí; nepřízpůsobení nabídky vysokého školství a odborného vzdělávání; snížující se počet obyvatel města, včetně odlivu mladých a schopných lidí odjíždějících studovat bez vidiny návratu; část města postižená důlními škodami; neztotožnění se občanů s městem; konzumní model trávení volného času; nedostatečná volnočasová infrastruktura způsobující odliv finančních prostředků; nedostatečný počet parkovacích míst v centru města; absence „náměstí“, prostranství plnicího funkci centra města; nedostatečné vybavení infrastrukturou oblastí určených k investování; nízká pracovní aktivita žen; slabě rozvinuté turistické odvětví; absence železniční tratě; nedostatečná spolupráce mezi samosprávou a JSW SA; nízký zájem obyvatel města o kulturní nabídku; nízký zájem obyvatel o nabídku programu v oblasti sportu a rekreace; nízká úroveň takzvaného místní partnerství - stálá spolupráce mezi samosprávou, sociálními organizacemi a vedoucími pracovníky; nízké hodnocení města jako místa práce a zábavy práce prokázané v sociálních studiích obyvatel Jastrzębie-Zdrój; 	<ul style="list-style-type: none"> stárnutí společnosti; nárůst sociálních patologií; nižší indikátor zaměstnanosti u skupin ohrožených nezaměstnaností; nízká pracovní mobilita občanů; nižší úroveň vzdělání – nadprůměrný počet osob s nižší úrovní vzdělání v porovnání s celým krajem a dalšími velkými městy v kraji; nesoulad mezi poptávkou a nabídkou pracovní síly (kvalifikace a vzdělání pracovníků neodpovídají potřebám trhu); vyšší úroveň nezaměstnanosti v porovnání s celým krajem a dalšími velkými městy v kraji; profil nezaměstnaných-dlouholetí nezaměstnaní, zdravotně postižení nezaměstnaní atd.; stále nedostačující vybavení škol vč. nedostatek moderních pomůcek používaných ve vyučování; nízká mobilita pracovníků; vyšší procento sociálně potřebných např. Bezdomovců, propuštěných po výkonu trestu atd.; nízká úroveň povědomí o ekologii; stále nedostačující protipovodňová ochrana; kanalizace okrajových částí města; znečišťování životního prostředí související s těžbou uhlí; absence multifunkčního objektu určeného k organizování akcí pro větší počet účastníků, absence adekvátně vybavených sportovních objektů a objektů souvisejících s využitím volného času např. live hudební produkce; negativní představa o městě; nedostatečný počet nových bytů; nedostačující kvalita, zastaralé nebo nefunkční celoroční sportovní objekty; 	<ul style="list-style-type: none"> překračování některých limitů souvisejících s emisí; vliv automobilové dopravy na znečištění, zvýšená intenzita dopravy v centru města; absence obchvatu; zastaralá provozně administrativní část vlakového nádraží včetně přílehlých ploch; pokles počtu obyvatel města a s tím spojené snižování příjmů z daní; pokles počtu obyvatel v produktivním věku; nerovnoměrná struktura kvalifikace pracovní síly; nedostatečná aktivita v oblasti podnikání v porovnání s celostátním průměrem; malý počet výrobních podniků a absence velkých prosperujících firem, které by měly vliv na stabilní ekonomiku města; slabě zorganizování podnikatelů; malý počet finančně dostupných místností pro malé a střední podnikatele; slabší lokální identita občanů města; malý zájem o město z pohledu turistiky a s tím související nepatrná podpora cestovního ruchu (absence turisticky zajímavých míst); absence center výzkumu a vývoje, nízký počet vysokých škol; absence specializovaných zdravotnických zařízení (psychické choroby, závislí lidé apod.); koncentrace sociálně vyloučených občanů v odlehlých částech města; nedostatečná infrastruktura veřejného osvětlení; v případě vypnutí napájení (elektřiny) neexistuje možnost jeho udržení jiným systémem; neucelená síť cyklostezek; malá rozmanitost sportovního mobiliáře pro různé věkové kategorie (junior, senior);

<ul style="list-style-type: none"> • degradace veřejných prostranství na sídlištích (zařízení a malá infrastruktura nespĺňují požadované sociální a obchodní funkce). 	<ul style="list-style-type: none"> • malé množství subjektů organizující společenskokulturní akce; • vysoký podíl brownfields ve městě; • zatížení centra města mezinárodní dopravou; • malý počet parkovacích míst jak v centru, tak na sídlištích; • stav sítě městských silnic; • nedostatečný počet a kvalita cyklistických tras a také jejich vzájemné propojení. 	<ul style="list-style-type: none"> • absence městského mobiliáře podporujícího ekologické zacházení s odpadem (odpadkové koše na třídění odpadů); • absence smart technologií v MHD; • nerevitalizované dvorové části v bytové zástavbě; • nevyužívání dešťové vody v bytové zástavbě a s tím spojené špatné mikroklimatické podmínky ve městě; • nedostatečná kapacita parkovacích míst v bytové zástavbě; • chybí koncepční řešení obnovy zeleně; • nezájem mladších seniorů o členství v klubech seniorů a o dění v klubech; • malý zájem škol o aktivní přeshraniční spolupráci v oblasti školství; • nedostatečná personální kapacita neziskových organizací pro tvorbu mezinárodních aktivit (členská základna je tvořena dobrovolníky).
--	--	---

PŘÍLEŽITOSTI

Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Haviřov
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj mikropodniků a MSP nabízejících služby; • sport jako forma trávení volného času a prevence zdraví, tvořící obraz města; • rozvoj spolupráce s partnerskými městy a euroregiony v oblastech: samosprávní; hospodářské a kulturní; • rozvoj logistických center – terminálů a doprovodné infrastruktury, mimo jiné gastronomie a hotelnictví; • využití Jastrzębského porozumění („Porozumienia Jastrzębskiego”) v budování obrazu města; • využití roklí jako rekreačních oblastí; • rozvoj znalostní ekonomiky; • využití post-těžebních oblastí; • získávání strukturálních fondů za účelem společensko-hospodářského rozvoje města. 	<ul style="list-style-type: none"> • další rozvoj lázeňských funkcí jako stimulátor ekonomického růstu; • rozvoj služeb jako jednoho z významných odvětví ekonomiky města; • přeshraniční spolupráce; • zvyšující se počet nových pracovních míst ve městě a jeho okolí; • kongresová turistika; • úzké spojení ekonomiky města klíčovými oblastmi působení v Moravskoslezském kraji (např. nárůst automobilového průmyslu); • rozvoj sektoru sociálních služeb, služeb pro seniory a s tím spojeného podnikání; • nárůst počtu cizinců jako odpověď na nedostatek pracovní síly (také hrozba); • město je součástí ekonomicky silné aglomerace a s tím spojených možností (spolupráce, subdodavatelé atd.); 	<ul style="list-style-type: none"> • využití stavěné silniční infrastruktury za účelem zlepšení kvality dopravy a dopravní dostupnosti; • rozšíření sítě cyklotras v souladu se strategickým plánem cyklistické dopravy; • využití fungujícího integrovaného systému veřejné dopravy Ostravské aglomerace; • možnost rozvoje zelených ploch za účelem rekreace; • možnost ekologického využití vodních nádrží v post-těžebních oblastech; • nárůst počtu firem během posledních pěti let (posílení ekonomického prostředí); • posílení turistiky; • nárůst úrovně kultury a prestiže města prostřednictvím rozvoje vysokého školství; • možnost využití dolu „Dukla” po ukončení těžby (ve spolupráci s novým majitelem);

	<ul style="list-style-type: none"> • využití různých zdrojů financování (za účelem budování sportovní infrastruktury, objektů souvisejících se sociální péčí, kulturou atd.); • aktivity zaměřené na prezentaci města a změnu vnímání jeho image; • rozšiřování možností rozvoje vysokého školství; • možnost využití potenciálu pracovní síly – lidí starších 50 let; • nárůst procenta multikulturní společnosti; • nárůst možností vzdělávání se během celého života; • cyklické sektorové analýzy pracovního trhu; • adekvátní územní plánování; • zajištění komplexního nakládání s odpady ve městě; • nové možnosti v oblasti využití rekultivovaných oblastí a brownfields; • revitalizace sídlišť, jejich vzhledu a bytového fondu; • obnovení starých a vznik nových zelených ploch; • příprava na nové období programování – např. Program rozvoje města Karviné – „Karviná všemi deseti“, Memorandum o pohornické krajině. 	<ul style="list-style-type: none"> • využití různých zdrojů financování (za účelem budování sportovní infrastruktury, objektů souvisejících se sociální péčí, kulturou atd.); • revitalizace bytového fondu; • zkvalitnění společenského života na sídlištích s využitím fondů Evropské unie; • příprava na nové období programování na léta 2021-2027; • potřeba investic do modernizace veřejného osvětlení; • intenzifikace systému využívání jednotlivých složek komunálního odpadu (realizace koncového zařízení – dotřídovací linka); • podpora primární separace odpadů v domácnosti s důrazem na separaci bioodpadu a dalších využitelných složek; • rozšíření sběrných dvorů; • rozvoj pracovních příležitostí na území města a v jeho těsném okolí; • obnova a podpora centrálního zásobování teplem do rodinných domků, v návaznosti na snížení emisní zátěže optimalizací vytápění; • vytváření pracovních příležitostí pro dlouhodobě nezaměstnané a obtížně uplatnitelné osoby; • využití dešťové vody v bytové zástavbě pro efektivní hospodaření; • revitalizace dvorových částí v bytové zástavbě, včetně obnovy zeleně a vytvoření klidových zón; • stanovení rozvojových lokalit města v návaznosti na územní plánování; • využití smart technologií v oblasti dopravy (parkování, světelné křižovatky, atd.); • zavedení moderních technologií v institucích města; • vytvoření koncepce energetického managementu; • podpora přeshraničních setkání seniorů a případné společné aktivity.
HROZBY		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Haviřov
<ul style="list-style-type: none"> • proces stárnutí společnosti; • možnost odlivu obyvatelstva do rodinných obcí po odchodu do důchodu; 	<ul style="list-style-type: none"> • další negativní migrační saldo; • nárůst počtu cizinců ve městě jako odpověď na nedostatek pracovní síly (také příležitost); 	<ul style="list-style-type: none"> • nárůst znečištění týkající se objektů s nízkými emisemi (vytápění uhlím);

<ul style="list-style-type: none"> • ohrožení sociálním vyloučením „mladých důchodců“; • neregulované vlastnictví pozemků uvnitř města určených pro veřejné účely; • zesilování jevu trávení volného času mimo město po vybudování dálnic; • prohlubování se jevu „hornické monokultury“; • omezení provozu části veřejných objektů spojené s nedodržením protipožárních předpisů; • zesilování konzumního modelu trávení volného času po otevření velkých obchodních center; • snížení konkurenceschopnosti mikropodniků z oblasti obchodu po otevření velkých obchodních center; • nárůst sociálně patologických jevů, mimo jiné kriminality nezletilých; • přetrvávající nezáměr vnějších investorů (domácích i zahraničních) realizace projektů v dostupných oblastech v Jastrzębie-Zdrój; • rozdíly mezi očekáváním zaměstnavatelů na nové zaměstnance (odborníky s odbornou kvalifikací) a vzdělávacími preferencemi mládeže (vysokoškolské vzdělávání); • snížení příjmů z rozpočtu města z podílu na daních z příjmů, které představují rozpočtové příjmy plynoucí z vylidňování města. 	<ul style="list-style-type: none"> • absence zázemí pro rozvoj povolání s vysokou přidanou hodnotou a povolání souvisejících s výzkumem a vývojem; • snížení ekonomického významu města skrze koncentraci činností s vyšší přidanou hodnotou v centru regionu; • další stárnutí společnosti a s tím spojený pokles počtu obyvatel; • nárůst sociálního vyloučení mezi částí obyvatel; • „stírání“ kultur (negativní); • nárůst civilizačních a psychických chorob; • nedostatečný počet některých odborníků (lékařů atd.); • nedostatečné vybavení institucí spojených s krizovým řízením a rehabilitací; • pokles počtu obyvatel v produktivním věku k celkovému počtu obyvatel; • stará zatížení životního prostředí; • nárůst počtu automobilů jako největšího zdroje hluku; • nepříznivý vývoj kriminality; • nedostatečný počet finančních prostředků na konkrétní projekty (sociální, sportovní a kulturní); • snížení příjmů z rozpočtu města z podílu na daních z příjmů, které představují rozpočtové příjmy plynoucí z vylidňování města. 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečný počet parkovacích míst v kontextu zvyšující se intenzity automobilové dopravy; • nárůst emisí související se zvyšováním intenzity automobilové dopravy; • další nárůst nezaměstnanosti (nárůst kriminality); • omezené možnosti získání práce pro mládež, což souvisí s jejich nízkým zájmem o bydlení ve městě; • pokles počtu obyvatel v produktivním věku k celkovému počtu obyvatel; • pokles počtu žáků škol; • nedostatečný počet míst nabízejících sociální péči pro seniory; • nedostatečná síť vyššího odborného vzdělávání (zdravotnictví, pedagogika, sociální, technické obory); • absence rekvalifikačních a vzdělávacích zařízení; • stárnoucí členská základna seniorů; • zhoršování mobility seniorů.
--	---	--

Zdroj: Vlastní zpracování na základě: *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2020 roku*, Městský úřad v Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój; *Integrovaný plán rozvoje města Karviná pro Regionální operační program*, Magistrát města Karviná, Karviná, listopad 2008, s. 33-36; *Strategie udržitelného rozvoje města Havířova 2012-2020*, Magistrát města Havířov, Havířov 2012, s. 9-11.

Srovnávací analýza zápisů strategií tří největších měst v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko ukazuje, že přístup k jejich tvoření byl různý (srovnání vybraných zápisů strategií Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova je zobrazeno v Tabulce č. 2).

Strategie Jastrzębia-Zdroju se týká tří společensko-hospodářských oblastí (společnosti; ekonomiky; infrastruktury a životního prostředí), strategie Karviné šesti oblastí (ekonomiky a podnikání; infrastruktury a bydlení; rozvoje lidských zdrojů; životního prostředí a zemědělství; turistiky a obrazu města a také kvality života) a strategie Havířova pěti oblastí (vzdělávání, turistiky a volnočasových aktivit; ekonomiky města; dopravy a technické infrastruktury; životního prostředí a společenských jevů a také ochrany zdraví). Rozdíly spočívají také v míře specifikace činností v rámci os, priorit či kroků jednotlivých strategií. Je to patrné obzvláště mezi Jastrzębiem-Zdrojem a dalšími dvěma městy (zápisy strategie

Jastrzębia-Zdroju mají obecnější charakter než zápisy strategií Karviné a Havířova). Neznamená to však, že tam nenajdeme podobnosti, jako třeba otázky týkající se ekonomické problematiky. Nejdůležitější rozdíl z pohledu příští spolupráce však spočívá v absenci odkazů na přeshraniční spolupráci ve strategii města Havířova. Tento odkaz se objevuje ve strategii Jastrzębia-Zdroju, v rámci osy 4 druhé oblasti³⁷. Statutární město Karviná ve svém Programu rozvoje města „Karviná všemi deseti” (2019) reflektuje přeshraniční spolupráci s výhledem na minimálně dalších deset let.

Tabulka č 2. Srovnání vybraných zápisů strategií Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova.

Jastrzębie-Zdrój	Karviná ³⁸	Havířov ³⁹
<p>I. Oblast společnost Osa 1. Vzdělání; Osa 2. Kultura; Osa 3. Sport, rekreace a turistika; Osa 4. Zdraví; Osa 5. Občanská společnost; Osa 6. Rozvoj informační společnosti; Osa 7. Sociální politika.</p> <p>II. Oblast ekonomika Osa 1. MSP a mikropodnikatelé; Osa 2. Vnější investice; Osa 3. Post-těžební oblasti; Osa 4. Nadnárodní spolupráce (i přeshraniční).</p> <p>III. Oblast infrastruktura a prostředí Osa 1. Základní služby; Osa 2. Veřejná zeleň; Osa 3. Ochrana životního prostředí a památková péče; Osa 4. Sportovní infrastruktura; Osa 5. Centrum města; Osa 6. Bytová politika; Osa 7. Bezpečí; Osa 8. Propagace města.</p>	<p>I. Ekonomika a podnikání Priorita 1.1 Rozvoj vzdělávání; Priorita 1.2 Atraktivní místo pro pracovní trh a podnikatele; Priorita 1.3 Území a budovy související s podnikáním.</p> <p>II. Infrastruktura a bydlení Priorita 2.1 Koncepce dopravy ve městě; Priorita 2.2 Kanalizace města; Priorita 2.3 Zlepšení kvality bydlení.</p> <p>III. Rozvoj lidských zdrojů Priorita 3.1 Podpora vzdělávání; Priorita 3.2 Podpora vysokého školství v Karviné.</p> <p>IV. Životní prostředí, zemědělství Priorita 4.1 Hornictví a s ním spojená činnost; Priorita 4.2 Nakládání s odpady; Priorita 4.3 Zlepšení nakládání s odpady v prioritních oblastech; Priorita 4.4 Podpora činností sloužících ke zlepšení znalostí v oblasti životního prostředí.</p> <p>V. Turistika a obraz města Priorita 5.1 Vytvoření turistické nabídky; Priorita 5.2 Propagace města, distribuce nabídky;</p>	<p>I. Vzdělávání, turistika a volnočasové aktivity Krok 1.1 Podpora a rozvoj vzdělávání a školství ve městě; Krok 1.2 Podpora rozvoje občanského a kulturního života ve městě; Krok 1.3 Podpora a rozvoj turistiky ve městě; Krok 1.4 Podpora a rozvoj sportovních aktivit a sportovní infrastruktury; Krok 1.5 Podpora a rozvoj podmínek pro trávení volného času.</p> <p>II. Ekonomika města Krok 2.1 Rozvoj města jako velmi kvalitního a atraktivního centra z hlediska podnikání a pracovního trhu; Krok 2.2 Rozvoj fungujících firem a podpora nových aktivit v oblasti podnikání; Krok 2.3 Zachování urbanistického charakteru města.</p> <p>III. Doprava a technická infrastruktura Krok 3.1 Rozvoj dopravy společně s její infrastrukturou; Krok 3.2 Podpora a rozvoj městského dopravního provozu; Krok 3.3 Statická doprava ve městě;</p>

³⁷ Cílem této osy je podpora spolupráce mezi městem a nevládními organizacemi a podniky se zahraničními subjekty. S využitím přímé blízkosti státní hranice a sousedství s Českou republikou by měly městské úřady vynaložit veškeré úsilí, aby zpřísnily vazby s českými příhraničními regiony. Kromě rozvoje forem kulturní spolupráce by měly oživit i ekonomické a politické vztahy. Hlavním nástrojem rozvoje spolupráce budou struktury Euroregionu Těšínského Slezska. Úloha veřejné správy je mimo jiné animace akcí zaměřených na navázání hospodářských a kulturně-rekreačních kontaktů v pohraniční oblasti i v oblasti nadnárodní spolupráce, viz: Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, maj 2009, s. 28.

³⁸ Ve srovnání byly vynechány strategické cíle.

³⁹ Ve srovnání byly vynechány činnosti.

	<p>Priorita 5.3 Vytvoření turistického označení města nejvyšší kvality spolu s doprovodnými službami; Priorita 5.4 Obraz města; Priorita 5.5 Vytvoření pracovní skupiny zodpovědné za řízení turistiky ve městě.</p> <p>VI Kvalita života Priorita 6.1 Podpora volnočasových aktivit; Priorita 6.2 Podpora místního akčního plánu sociální inkluze; Priorita 6.3 Rozvoj služeb souvisejících s knihovnictvím a informacemi; Priorita 6.4 Podpora bezpečnosti obyvatel; Priorita 6.5 Zlepšení struktury, kvality a dostupnosti zdravotní péče ve městě.</p>	<p>Krok 3.4 Rozvoj technické a vodovodní infrastruktury.</p> <p>IV. Životní prostředí Krok 4.1 Kvalita ovzduší a snižování hladiny hluku; Krok 4.2 Veřejná městská zeleň; Krok 4.3 Vyvážený systém nakládání s odpady; Krok 4.4 Rozvoj informačního systému týkajícího se životního prostředí ve městě; Krok 4.5 Vzdělávání a utváření postojů v oblasti ochrany životního prostředí.</p> <p>V. Společenské jevy a ochrana zdraví Krok 5.1 Podpora a rozvoj sociálních služeb ve městě; Krok 5.2 Podpora služeb z oblasti ochrany zdraví ve městě; Krok 5.3 Snižování úrovně negativních společenských jevů a eliminace sociálního vyloučení.</p>
--	--	---

Zdroj: Vlastní zpracování na základě: *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, Městský úřad Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, květen 2009, s. 21-32; *Strategický plán ekonomického rozvoje statutárního města Karviná (2007 - Aktualizace září 2011)*; Magistrát města Karviná, Karviná, listopad 2008, s. 2-38; *Strategie udržitelného rozvoje města Havířova. Akční plán 2012-2020*, Magistrát města Havířov, Havířov 2012, s. 8-9.

2.2 Analýza bariér v přeshraniční spolupráci mezi institucemi z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova a možnosti jejich překonávání

Analýza přeshraniční spolupráce probíhající na hranicích Polska ukazuje, že existuje mnoho různých bariér ovlivňujících tuto spolupráci⁴⁰. Kupříkladu Stanisław Ciok⁴¹ identifikuje nejdůležitější omezení spolupráce v rámci polského západního pohraničí a rozděluje je na formálně právní, instituční, infrastrukturní, finanční, ekonomické, sociální a prostorové. Za účelem analýzy bariér v přeshraniční spolupráci mezi institucemi z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova a možností jejich překonávání byl proveden výzkum⁴², který zahrnul různé veřejné a nestátní neziskové organizace působící na území tří měst. Zástupci organizací účastnících se výzkumu uvedli mnoho bariér, které podle nich omezují spolupráci se zahraničními partnery. Aplikujeme-li kritérium identifikace omezení spolupráce nabídnuté S. Ciokem, všimneme si, že se nacházejí v rámci několika skupin činitelů: formálně právních, institučních, finančních, sociálních a prostorových (Tabulka č. 2). Nebyla však označena žádná omezení infrastrukturní a ekonomické povahy. Instituce poukazují také na činnosti, které je třeba provést, abychom překonali uvedená omezení (Tabulka č. 3). K nejčastěji označovaným překážkám patří bariéry spojené s absencí či nedostatkem finančních prostředků organizací, které chtějí spolupracovat, což je hlavní příčinou toho, že nemohou provádět přeshraniční aktivity. Tento problém se týká především institucí nestátního neziskového sektoru, které velmi často nemají odpovídající rozpočet nezbytný pro realizaci projektů s českým či polským partnerem. Tato situace v případě nestátních neziskových organizací a části veřejných organizací je posilována absencí systému zabezpečení vlastních finančních prostředků, vyžadovaného během provádění činností tohoto typu. Jastrzębským organizacím se sice podařilo vypracovat proceduru získávání bankovních půjček, které se účastní i Městský úřad, ta je však omezená finančně a mohou ji využívat jen vybrané subjekty - se silnou organizační strukturou. Velkou nevýhodou je také skutečnost, že na vrácení peněz využitých v projektu musí instituce - vypůjčovatelé - někdy čekat dokonce rok, co vyplývá z nízké účinnosti systému finančních vyúčtování přeshraničních předsevzetí. Část organizací si v poslední době všimá pokroku v této oblasti, bohužel většina z nich zjišťuje, že bez pomoci místní vlády a partnerů euroregionální smlouvy v otázce možnosti zavedení částečného předfinancování přeshraniční činnosti v novém programovacím období (2014-2020) a zkrácení doby vyúčtování projektů, bude muset z vedení spolupráce vycouvat⁴³

⁴⁰ A. Nowak, M. Olszewski, *Strefa Schengen i inne możliwości rozwoju współpracy transgranicznej w Euroregionie Śląsk Cieszyński*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn 2010, s. 10.

⁴¹ A. Mierosławska, *Czynniki aktywizujące i hamujące rozwój współpracy transgranicznej [v:] Samorząd terytorialny*, Nr 3/2004, Wydawnictwo „KiK” Konieczny i Kruszewski/Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych Sp. z o.o., Warszawa 2004, s. 48.

⁴² Anketní průzkum (elektronická anketa zaslaná několika desítkám osob, z nichž dotazník odeslalo 37) v červenci a srpnu roku 2011 roku provedl tým pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju. Týkal se situací přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, turistiky, sportu a rekreace; ekonomiky a podnikání a také veřejné bezpečnosti (bariér v polsko-české spolupráci, způsobů jejich překonávání) a možností jejího rozvoje. Výzkum „focus group” (určený 3 skupinám účastníků – každá čítající 12 osob) v květnu roku 2013 provedl tým pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju. Týkal se možností přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, sportu, turistiky a rekreace; ekonomiky, podnikání a dopravy; veřejné bezpečnosti, krizového řízení, ochrany životního prostředí a ochrany zdraví.

⁴³ M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Jastrzębie-Zdrój, s. 15.

Tabulka č. 3. Seznam bariér v polsko-české spolupráci mezi institucemi z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova, zahrnující instituce reprezentující sektor související s kulturou, vzděláním, sportem, turistikou a rekreací; ekonomikou, podnikáním a dopravou; veřejnou bezpečností, krizovým řízením, ochranou životního prostředí a ochranou zdraví.

BARIÉRY POLSKO-ČESKÉ SPOLUPRÁCE MEZI INSTITUCEMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINÉ A HAVÍŘOVA	Kultura, vzdělání, sport, turistika, rekreace			Ekonomika, podnikání a doprava			Veřejná bezpečnost, krizové řízení, ochrana životního prostředí, ochrana zdraví			Suma
	J-Z	K	H	J-Z	K	H	J-Z	K	H	
Formálně-právní										
absence adekvátních nařízení a právních norem		1								1
organizačně-právní rozdíly				2	1		1	3	2	9
absence rovnocenného partnera	3	1	1				1			6
komplikovaná procedura získávání finančních prostředků	2		2		1					5
nadměrná byrokracie	4	3	3		2					12
Instituční										
absence příslušných institucí a úřadů podporujících organizace v oblasti získávání peněz na realizaci projektů	1									1
chybějící kompetence v oblasti realizace evropských projektů	1		1		1					3
nízká aktivita partnera ve vedení spolupráce							1			1
nedostatečný počet osob								1		1
velký počet realizovaných vlastních aktivit					1			2	1	4
nedostatečně rozvinutý informační systém	2		3					2		7
Finanční										
absence nebo nedostatek finančních prostředků organizace, která chce spolupracovat	5	1	5		1		2	3	2	19
absence systému zabezpečení vlastních finančních prostředků na realizaci projektů	1	2	1	1				1		6
nízká účinnost systému finančních vyúčtování projektů	1		1	1	2					5

omezené finanční prostředky v rámci grantových programů		1								1
rozdíly ve finančním a daňovém systému					1					1
Sociální										
nízká znalost partnerova jazyka	1		1	1				2		5
negativní stereotypy	1				1					2
vnímání rizika spojeného se znečištěním ovzduší								1		1
Prostorové										
značná vzdálenost	1		1	1					1	4
J-Z - Jastrzębie-Zdrój; K - Karviná; H – Havířov										

Zdroj: Vlastní zpracování na základě: Výsledky anketního průzkumu provedeného v červenci a srpnu roku 2011 týmem pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju (průzkum se týkal situací přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, turistiky sportu a rekreace; ekonomiky a podnikání a také veřejné bezpečnosti (bariér v polsko-české spolupráci, způsobů jejich překonávání) a možností jejího rozvoje; výsledky výzkumu „focus group” provedeného v květnu roku 2013 týmem pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju (výzkum se týkal možností přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, sportu, turistiky a rekreace; ekonomiky, podnikání a dopravy; veřejné bezpečnosti, krizového řízení, ochrany životního prostředí a ochrany zdraví).

Objevují se také výtky týkající se nedostatku příslušných institucí a úřadů podporujících organizace v získávání peněz na realizaci přeshraničních projektů. Velmi často také osoby pracující v organizacích spolupracujících se zahraničním partnerem nemají odpovídající kvalifikaci k vedení činností tohoto typu, nemluvě o nedostatku pracovníků přidělených ke spolupráci, při současně velkém počtu vlastních realizovaných činností. Občas se ukazuje, že příčina tkví v partnerské organizaci a vyplývá z jejího nedostatečného zapojení se do spolupráce. V souvislosti s tím instituce velmi silně zdůrazňují potřebu zvyšování kompetencí personálu zabývajících se přeshraniční spoluprací, tak, aby byl věcně připraven k plnění svých povinností. Důležitou roli tu také může plnit vedení motivačních školení, nastavených na zdůrazňování důležitosti bytí „lídrem přeshraniční spolupráce“. To vše by měla doprovázet pomoc ze strany subjektu zabývajících se profesionálně přeshraniční problematikou, v oblasti vypracování společných plánů a činností partnerských organizací z Polska a České republiky⁴⁴.

Další problém uváděný organizacemi se pojí s příliš komplikovanou procedurou získávání finančních prostředků. Opakovaně si stěžují také na to, že nadměrná byrokracie vyplývající z nutnosti splnění ohromného počtu formálních požadavků je naprosto odrazuje od ucházení se o dotaci. Zdá se, že v nejbližší době nemůžeme očekávat v tomto hledisku radikální změny. Jediným řešením může být větší pomoc ze strany správců finančních nástrojů v přípravě žádosti a rozpočtu projektu. Mezi bariéry omezující spolupráci zařazují organizace také organizačně právní rozdíly mezi Polskem a Českou republikou, což ztěžuje (obzvláště vzhledem k oddělení jednotek územní samosprávy a jejich místních jednotek) nalezení odpovídající organizace v administrativní struktuře úřadu sousední země či v vedení společných činností (různé kompetence služeb a jejich umístění v hierarchii veřejných organizací). Problém v nalezení zahraničního partnera, se kterým by se dalo vést společné činnosti, se týká především nestátních neziskových organizací. Většina institucí zdůrazňuje, že v první řadě je receptem na překonání bariér organizace setkání, konferencí, seminářů a školení sloužících k předávání odborných znalostí z oblasti polského a českého zákonodárství, v druhé zase pomoc institucí k tomu jmenovaných v navazování kontaktů se zahraničními partnery⁴⁵.

Mezi bariéry oslabující spolupráci organizací z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova patří také nízká znalost jazyka partnera, negativní stereotypy či vnímání některých jevů, které se vyskytují v příhraniční oblasti (např. riziko spojené se znečištěním ovzduší). Tyto bariéry, vyplývající ze sociální povahy, souvisí s mentalitou, kulturními rozdíly, historickými událostmi. V rámci jejich minimalizace je podle většiny institucí třeba zvyšovat jazykové kompetence týmů spolupracujících přeshraničně, využívat překladatele během realizace projektů a také organizovat konference, semináře a workshopy věnované problematice mezikulturního řízení. Posledním z uváděných problémů mající neblahý vliv na vedení spolupráce je značná časová náročnost vyplývající z množství realizovaných aktivit partnerů a také finanční náročnost pramenící z mezinárodní spolupráce tj. vzdálenost mezi spolupracujícími institucemi a legislativou jednotlivých zemí.

⁴⁴ M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, op.cit., s. 15.

⁴⁵ Tamtéž, s. 15.

Tabulka č. 4. Srovnání bariér v polsko-české spolupráci mezi institucemi z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova a možností jejich překonávání.

	BARIÉRY POLSKO-ČESKÉ SPOLUPRÁCE MEZI INSTITUCEMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINÉ A HAVÍŘOVA	ČINNOSTI SLOUŽÍCÍ K PŘEKONÁVÁNÍ BARIÉR VE SPOLUPRÁCI MEZI INSTITUCEMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINÉ A HAVÍŘOVA
Formálně právní	absence adekvátních nařízení a právních norem	-----
	organizačně-právní rozdíly	organizace setkání, konferencí, seminářů, školení; usilování o změny existujících nařízení
	absence rovnocenného partnera	pomoc v navazování kontaktů se zahraničním partnerem
	komplikovaná procedura získávání finančních prostředků	pomoc při přípravě projektové žádosti
	nadměrná byrokracie	zjednodušení systému řízení projektů, zjednodušení projektových formulářů
Instituční	absence příslušných institucí a úřadů podporujících organizace v oblasti získávání peněz na realizaci projektů	jmenování subjektu zodpovědného za budování partnerství různého druhu
	chybějící kompetence v oblasti realizace evropských projektů	zvyšování kompetencí personálu zabývajících se přeshraniční spoluprací
	nízká aktivita partnera ve vedení spolupráce	vedení motivačních školení pro personál zapojený do přeshraniční spolupráce pomoc ve vypracování plánů společných činností
	nedostatečný počet osob	-----
	velký počet realizovaných vlastních aktivit	-----
Finanční	nedostatečně rozvinutý informační systém	propagace internetových portálů s tematikou související s přeshraniční spoluprací
		organizace setkání, konferencí, seminářů, školení sloužících k výměně informací a zkušeností
	absence nebo nedostatek finančních prostředků organizace, která chce spolupracovat	pomoc jednotek územní samosprávy
	absence systému zabezpečení vlastních finančních prostředků na realizaci projektů	zavedení předběžného financování projektů
	nízká účinnost systému finančních vyúčtování projektů	zkrácení období vyúčtování projektů
omezené finanční prostředky v rámci grantových programů	-----	

	rozdíly ve finančním a daňovém systému	organizace setkání, konferencí, seminářů, školení
Sociální	nízká znalost partnerova jazyka	zvyšování jazykových kompetencí, využití překladatelů během realizace projektů
	negativní stereotypy	organizace setkání, konferencí, seminářů, školení
	vnímání rizika spojeného se znečištěním ovzduší	
Prostorové	značná vzdálenost	-----

Zdroj: Modifikace a aktualizace na základě: M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, Městský úřad Jastrzębie-Zdrój, Jastrzębie-Zdrój, s. 16-17; výsledky výzkumu „focus group” provedeného v květnu roku 2013 týmem pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju (výzkum se týkal možnosti přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, sportu, turistiky a rekreace; ekonomiky, podnikání a dopravy; veřejné bezpečnosti, krizového řízení, ochrany životního prostředí a ochrany zdraví).

3 Program partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov

Zahájení prací na Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov je výsledkem dlouholetých partnerských vztahů a provádění společných činností tří největších územních samospráv nacházejících se v oblasti fungování Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko. Má to také spojitost s motivy, na jaké poukazují zástupci polských a českých organizací působících na území těchto měst v kontextu vzájemné kooperace. K těmto motivům patří mimo jiné⁴⁶:

- vzájemné poznání;
- možnost navázání spolupráce;
- výuka sousedova jazyka;
- organizace společných předsevzetí;
- rozvoj, zdokonalování dovedností;
- výměna zkušeností, dobré praxe;
- konfrontace přístupu k řešení společných problémů;
- odstraňování bariér ve spolupráci;
- vliv na budoucnost regionu, jeho rozvoj.

To jednoznačně ukazuje, jak důležitou roli hraje a může hrát v budoucnosti přeshraniční spolupráce Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova. Takový seznam motivů spolupráce svědčí také o její zralosti, a především velkém uvědomění osob působících v různých institucích týkajícím se výhod vyplývajících ze spolupráce.

3.1 Mise Programu

Efektivní nástroj zahájení a realizace společných činností mezi městy Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov.

3.2 Hlavní cíl

Hlavním cílem bude rozvoj partnerské přeshraniční spolupráce, vedené s přihlédnutím k zásadám vyrovnaného rozvoje a efektivního využívání potenciálu a budování struktur spolupráce různých subjektů společenského a ekonomického života sloužících ke zvyšování úrovně života občanů tří měst.

⁴⁶ Na základě výsledků výzkumu „focus group” provedeného v květnu roku 2013 týmem pracovníků Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na žádost Městského úřadu v Jastrzębiu-Zdroju (výzkum se týkal možností přeshraniční spolupráce institucí z Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova reprezentujících sektor kultury, vzdělání, sportu, turistiky a rekreace; ekonomiky, podnikání a dopravy; veřejné bezpečnosti, krizového řízení, ochrany životního prostředí a ochrany zdraví).

3.3 Priority

Hlavní cíl bude dosažen, budou-li vedeny společné činnosti tří partnerských měst v rámci šesti klíčových oblastí (priorit)⁴⁷:

- I. Kultura, sport, turistika;
- II. Vzdělání;
- III. Mládež;
- IV. Politika seniorů;
- V. Veřejná bezpečnost a ochrana zdraví;
- VI. Místní rozvoj.

Výše uvedené priority budou realizovány prostřednictvím regulačních opatření, rozhodovacích a realizačních činností prováděných odpovídajícími institucemi partnerských měst a dalšími subjekty společensko-hospodářského života. Dosažení těchto záměrů vyžaduje realizaci strategických a operačních cílů a s nimi souvisejících důležitých předsevzetí majících charakter projektů.

3.4 Strategické a operační cíle a přeshraniční projekty

Určení nejdůležitějších oblastí přeshraniční spolupráce umožnilo definovat strategické cíle, operační cíle a přeshraniční projekty. Strategické cíle, operační cíle a část přeshraničních projektů byly v roce 2015 definovány v rámci projektu „Budoucí územní spolupráce v ERSC-TS. Chceme, abyste o nás věděli“⁴⁸. Některé z přeshraničních projektů byly uvedeny na workshopech pořádaných v roce 2011 v rámci projektu „Česko-polská odborná setkání“⁴⁹ v roce 2013 v rámci projektu „II česko-polská odborná setkání“⁵⁰ a v roce 2018 v rámci projektu „VI česko-polská odborná setkání“. Níže je uveden jejich seznam, který představuje nabídku uzavřených návrhů na spolupráci mezi městy, jejich jednotek a dalších subjektů působících v oblasti přeshraniční spolupráce.

⁴⁷ V dokumentu z října 2013 „Programu Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov - założenia“ bylo definováno těchto deset klíčových oblastí (priority): I. Kultura; II. Vzdělávání; III. Sport; IV. Cestovní ruch a rekreace; V. Ekonomika, podnikání; VI. Komunikace; VII. Veřejná bezpečnost; VIII. Krizové řízení; IX. Ochrana životního prostředí; X. Ochrana zdraví. Vzhledem ke specifičnosti nového programu na podporu česko-polské přeshraniční spolupráce (INTERREG V-A) bylo rozhodnuto o jejich úpravě.

⁴⁸ Součástí projektu byl průzkum (elektronický dotazník zasláný 17 samosprávám z polské strany Euroregionu Těšínského Slezska) v červnu a červenci 2015, který provedl tým zaměstnanců Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza“ Jednalo se o zhodnocení současné činnosti euroregionu Těšínského Slezska a stanovení budoucích směrů aktivit v rámci přeshraniční spolupráce jednotlivých samospráv a jejich organizačních složek z pohledu nového programového období 2014-2020. Doplněním výzkumu byly tematické workshopy určené zástupcům místních samospráv polské strany Euroregionu Śląsk Cieszyński: I. Spolupráce v oblasti ochrany zdraví, veřejné bezpečnosti a krizového řízení (včetně otázek ochrany životního prostředí při prevenci katastrof a přírodních katastrof); II. Spolupráce v oblasti cestovního ruchu, sportu, kulturního a přírodního dědictví (včetně problematiky ochrany životního prostředí v oblasti přírodního dědictví), vzdělávání a výměny mládeže; III. Územní spolupráce s prvky ochrany životního prostředí (ochrana ovzduší a vody), územní plánování a společné investice.

⁴⁹ V rámci projektu byl proveden průzkum, který byl zmíněn dříve.

⁵⁰ V rámci projektu byl proveden výzkum „Focus group“, který byl zmíněn dříve.

Priorita I:	Kultura, sport, turistika
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce kulturních institucí z polsko-českého pohraničí
Operativní cíl 1.1:	Podpora a aktivizace kulturních institucí a subjektů působících v oblasti kultury z partnerských měst s možností realizace malých investic
Projekty:	Česko-polská odborná setkání - pokračování přeshraničních tematických setkání
Projekty:	Propagace čtení a literatury - vzájemná propagace knih, čtenářství jazykového vzdělávání
Projekty:	Česko-polská setkání propagující kulturu, aktivity propagující regionalismus, a společné kulturní, přírodní, lázeňské a hornické dědictví, přehlídka souborů, tvůrců kultury, organizace soustředění, uměleckých soutěží, přeshraniční kalendář akcí, historické dědictví - podpora historického dědictví měst, organizace příležitostných veletrhů atd.
Projekty:	Koncerty varhan a komorní hudby
Projekty:	Festival partnerských měst a propagace sousedských měst
Projekty:	Festival slezské kultury
Projekty:	Prohlídka hudebně-vokálně-tanečních talentů s prvky rozšíření technického zázemí (např. ozvučení a osvětlení)
Projekty:	Objevujeme minulost - vznik nových stálých expozic v muzeích partnerských měst
Projekty:	Prohlídka historických vodních čerpadel tažených koňmi a historických vozidel a protipožární techniky
Projekty:	Za vědu - informační systém zaměřený na kulturní a sportovní akce v přeshraničním regionu
Projekty:	Těžba uhlí - společná průmyslová kultura, tradice - současnost
Projekty:	Náboženství je společným kulturním dědictvím - spolupráce farností a náboženských komunit Euroregionu Těšínského Slezska
Projekty:	Mezinárodní umělecké konfrontace
Projekty:	Mizející výtvarné umění hornického prostředí
Projekty:	Vystoupení polských a českých rockových kapel
Projekty:	Vývoj umělecké tvořivosti v oblasti amatérského divadla, skupiny zabývající se folklorem, dechovými orchestry, fotografickými kluby a filatelii
Operativní cíl 1.2:	Generační integrace a budování dialogu a trvalých mezilidských vztahů
Projekty:	"Slovo a obraz v mezigeneračním prostoru" - aktivity v oblasti kultury a umění pro různé generace
Projekty:	Příprava trojrozměrných maket lázeňských budov pro nevidomé a zrakově postižené
Projekty:	Historické publikace (např. slabikář přeshraničního dialektu, popisy míst teď a v minulosti, o lidech obzvláště důležitých pro vytváření historie regionu); „Úvahy o historii naší malé vlasti“, dějiny hrou, stezkou společné historie (např. pár setkání s dětmi, mládeží - příprava puzzle, inscenací, průvody, atd.)
Projekty:	Příprava a vydávání knižních publikací u příležitosti výročí vzniku partnerských měst
Projekty:	Kulinářské dědictví pohraničí
Operativní cíl 1.3:	Propagace a ochrana nehmotné kultury
Projekty:	Jazyková akademie pohraniční kultury - podpora kulturních a vzdělávacích iniciativ
Projekty:	Veletrhy památek spojených s dějinami našich měst (přeshraničních); v rámci prezentace by se mohlo uskutečnit promítání dokumentárních filmů souvisejících s rozvojem přeshraničních měst
Operativní cíl 1.4:	Zvýšení míry účasti v kultuře - využití tvůrčího potenciálu uměleckého prostředí
Projekty:	Kreativní umělecké workshopy
Projekty:	Týden uměleckých prezentací (amatéři) - od zpěvu až po divadlo, dokument
Projekty:	Divadlo česko-polské komedie
Projekty:	Veletrh knih organizovaných na obou stranách hranice
Projekty:	Soutěž (festival) česko-polské (přeshraniční) písně
Projekty:	Výuka polského jazyka, u sousedů výuka českého jazyka
Projekty:	Polsko-česká soutěž v pravopisu

Projekty:	Kulinářský workshop na pohraničí
Projekty:	Kreativní knihovna - série setkání pro děti a mládež na obou stranách hranice s polskými a českými umělci
Strategický cíl 2:	Investice do rozvoje kulturní infrastruktury
Operativní cíl 2.1:	Modernizace a rozšíření kulturní infrastruktury
Projekty:	Nákup informačních LED tabulí (interiérových i exteriérových) na kterých budou zobrazeny informace o kulturních a sportovních akcích
Operativní cíl 2.2:	Revitalizace objektů kulturního dědictví
Projekty:	Revitalizace a renovace historických budov v partnerských městech
Strategický cíl 3:	Aktivizace přeshraniční spolupráce v oblasti sportu
Operativní cíl 3.1:	Podpora a aktivizace institucí a subjektů působících v oblasti sportu z partnerských měst s možností realizace investic
Projekty:	Organizace sportovních a hasičských soutěží pro obyvatele partnerských měst
Projekty:	Pokračování v organizaci tematických odborných setkání v oblasti sportu, sportovní turnaj měst, přeshraniční běžecké závody
Operativní cíl 3.2:	Modernizace a rozšíření sportovní a rekreační infrastruktury s cílem obohatit rekreační a volnočasovou nabídku partnerských měst
Projekty:	Vytváření míst pro aktivní rekreaci
Projekty:	Rozvoj sportovní a rekreační infrastruktury, včetně infrastruktury pro sportovní zařízení na obou stranách hranice, využití Jaru Południowego/Karvinského moře, výstavba venkovní posilovny, plážové a volejbalové infrastruktury, workoutu, rozšíření stávajících sportovních zařízení a jejich vybavení
Projekty:	Výstavba (přístavba, rekonstrukce) cyklostezek, běžeckých stezek, stezek pro chodce, pro bruslaře, venkovní posilovny, prostory pro sportovní aktivity atd.
Operativní cíl 3.3:	Propagace, aktivace a šíření různých sportovních disciplín, výměna zkušeností a pořádání přeshraničních sportovních akcí
Projekty:	Turnaje, sportovní utkání, sportovní soustředění a tréninky, organizace společných sportovních táborů, cestovních táborů atd. Se zapojením všech klubů - různé disciplíny
Projekty:	Organizace sportovních akcí pro orgány partnerských měst
Projekty:	Cyklistické závody
Projekty:	Organizace exkurzí s průvodcem, které by se vztahovaly ke knihám vydaným u příležitosti jubilea jednotlivých měst; zakoupení zařízení pro výklad v průběhu exkurze (připravený výklad lze stáhnout přes webovou stránku na mobilní zařízení)
Projekty:	Organizace akcí v různých sportech (šachy, stolní tenis, plavání, hokej, fotbal, volejbal, judo, badminton)
Strategický cíl 4:	Rozvoj přírodního a kulturního potenciálu
Operativní cíl 4.1:	Zvyšování dostupnosti cestovního ruchu na polsko-česko-polském pohraničí
Projekty:	Zvýšení dostupnosti cestovního ruchu na česko-polském pohraničí v partnerských městech
Projekty:	Vytvoření turistické a rekreační infrastruktury pro odpočinek a aktivní turistiku
Projekty:	Tvorba pozorovací infrastruktury, včetně rozhleden
Operativní cíl 4.2:	Propagace hodnot cestovního ruchu
Projekty:	Vydávání map (vzdělávací, cyklistické apod.)
Projekty:	Propagační akce, nakladatelství, propagace měst, účast na turistických veletrzích
Projekty:	Multimediální vizualizace bývalého lázeňského střediska v Jastrzębie-Zdrój, lázní Darkov a starých částí měst Karviné a Sorela v Havířově - informační tabule a 3D modely
Projekty:	Výstavba a rozšiřování cyklistických tras v pohraničí oblasti partnerských městech (např. pokračování revitalizace železničních naspů pro výstavbu cyklostezek)
Projekty:	Vytvoření přeshraničního cyklo systému mezi partnerskými městy (nákup jízdních kol, včetně elektrických kol, stojanů, parkovacích míst, monitoring)
Operativní cíl 4.3:	Výstavba, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro zvýšení dostupnosti objektů přírodního a kulturního dědictví

Priorita II:	Vzdělávání
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce při podpoře vzdělávacích iniciativ na česko-polském pohraničí
Operativní cíl 1.1:	Podpora a aktivizace přeshraničních aktivit v oblasti vzdělávání
Projekty:	Aktivace spolupráce vzdělávacích institucí s možností malých investic
Projekty:	Workshopy pro lídry přeshraniční spolupráce
Projekty:	Organizace tématických odborných setkání
Projekty:	Výměna zkušeností a osvědčených postupů mezi zaměstnanci vzdělávacích institucí
Projekty:	Vývoj základny, včetně školních laboratoří
Projekty:	Meziškolní sportovní soutěže s doplňkovým vybavením pro školy
Projekty:	Výměna zkušeností v oblasti vzdělávání dětí na ZŠ (výzkum a výměna názorů pedagogů a psychologů, společné vzdělávání pracovníků v oblasti reagování na současné hrozby, financování pedagogů)
Projekty:	Multimediální festival - soutěž znalostí pro studenty a studenty s využitím moderních informačních technologií
Projekty:	Ochrana životního prostředí (např. využívání obnovitelných zdrojů energie, nakládání s komunálním odpadem, ochrana vod, ochrana ovzduší atd.)
Projekty:	Využívání sportovní infrastruktury pro společné iniciativy (výměna zkušeností, certifikace a školení pro zaměstnance škol se zapojením mladých lidí a trenérů)
Projekty:	Česko-polské olympiády a sportovní soutěže spojené s účastí dětí na poznávacích a rekreačních výletech.
Projekty:	Společná přeshraniční setkání zaměřená na poznávání regionu
Projekty:	Společné aktivity zaměřené na spolupráci profesionálů a odborníků (hasičů, kuchaře, hoteliérů) s odbornými školami
Projekty:	Příprava pravidelných článků o školách nebo regionech žáky a jejich zveřejňování ve formě elektronických novin na webových stránkách vzdělávacích institucí
Projekty:	Školení pro pedagogy formou workshopů a představení metod práce se studenty v uměleckých oborech
Projekty:	Česko-polské setkání u deskových her
Projekty:	Aktivity spojené s procesně-formálními zjednodušeními u zahraničních cest dětí a mládeže v rámci výměn škol
Operativní cíl 1.2:	Vývoj jazykového vzdělávání
Projekty:	Výuka jazyka zahraničního partnera (českého a polského)

Priorita III:	Mládež
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce mladých lidí z česko-polského pohraničí
Operativní cíl 1.1:	Podpora a aktivizace aktivit integrujících mladé lidi
Projekty:	Přeshraniční výměna mládeže (umožňující přijetí mládeže rodinami na druhé straně hranice)
Projekty:	Společné aktivity skautů
Projekty:	Společný zpravodaj - turistický průvodce zobrazující zajímavá místa v kombinaci s propagací kultury, výměnou zajímavých informací v sociálních médiích, podporovaných blogem a integrační akcí (festival)
Operativní cíl 1.2:	Vzájemné poznávání mládeže
Projekty:	Setkání zástupců mládežnických organizací a institucí pracujících pro mládež a s mládeží
Projekty:	Noční stezky - noc ve školách nebo v jiných institucích, během kterých budou smíšené česko-polské skupiny realizovat různé úkoly, ochutnávat tradiční jídla (např. polská večeře, české snídaně), sledovat film "tradiční", účastnit se workshopu první pomoci, soutěžit ve znalostech o kuriozitách týkajících se Polska a České republiky, jazykové soutěže nebo karaoke soutěže polských a českých písní
Projekty:	Organizace soutěže v netradičních sportovních disciplínách
Projekty:	Vytvoření grantu na podporu přeshraniční spolupráce mladých lidí

Operativní cíl 1.3:	Podpora a rozvoj informačních aktivit
Projekty:	Příprava přeshraniční hry pro mládež
Projekty:	Jarmark možností, kde bude každá organizace prezentovat své potřeby a návrhy týkající se mládeže
Projekty:	Prezentace institucí zabývajících se prací s mládeží v průběhu již probíhající akce nebo možnost uspořádání podobného projektu v partnerských městech
Projekty:	Přeshraniční horské závody spojené s prezentací chráněné fauny a flory a workshopy znalostí o regionu (např. setkání na Čantoryji)
Projekty:	Seznámení s místní kulturou, historií měst, důležitými lidmi, umělci, tvůrci
Projekty:	Propagace čtení, literatury, polského a českého jazyka
Projekty:	Jazykové animace - podpora komunikace mezi polskou a českou mládeží (společné aktivity týkající se interaktivní komunikace v rodných jazycích - např. tvorba hry založené na polských a českých textech)
Projekty:	Výuku jazyků na základě různých druhů úkolů zaměřených na skupiny mladých lidí - pohybové, logické, strategické
Projekty:	Festival založen na sérii integračních setkání mládeže věnovaných různým tématům
Operativní cíl 1.4:	Rozvoj infrastruktury spolupráce mládeže
Projekty:	Vytvoření a modernizace základny pro spolupráci mládeže na pohraničí

Priorita IV:	Politika seniorů
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce pro seniory
Operativní cíl 1.1:	Podpora sociální a umělecké činnosti seniorů z Polska a České republiky
Projekty:	Akademie seniora - organizování společných workshopů pro dovednosti a celoživotní učení
Projekty:	Workshopy pro seniory zaměřené na intelektuální rozvoj seniorů jejich rozvoj prostřednictvím uměleckých činností nebo kulturní výměny
Projekty:	Přeshraniční seniorský cestovní ruch
Operativní cíl 1.2:	Sociální pomoc a politika seniorů
Projekty:	Spolupráce sociálních služeb
Projekty:	Spolupráce v oblasti politiky seniorů
Projekty:	Mezigenerační aktivity
Projekty:	Podpora duševního a fyzického zdraví seniorů
Projekty:	Aktivity zaměřené na posílení bezpečnosti seniorů
Operativní cíl 1.3:	Rozvoj infrastruktury pro seniory
Projekty:	Výstavba a rozvoj malé infrastruktury pro posílení spolupráce seniorů
Operativní cíl 1.4:	Mezigenerační integrace
Projekty:	Společně za zdraví

Priorita V:	Veřejná bezpečnost a ochrana zdraví
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce partnerských měst v oblasti iniciativ na ochranu zdraví obyvatel
Operativní cíl 1.1:	Podpora a aktivizace činností institucí a subjektů z měst, které působí v oblasti ochrany zdraví s možností malých investic
Projekty:	Česko-polské odborná setkání- pokračování přeshraničních tematických setkání, polsko-české konference o ochraně zdraví
Projekty:	Propagace zdravého životního stylu
Projekty:	První pomoc v pohraničí
Projekty:	Organizace a provoz preventivních a vzdělávacích programů souvisejících se specifickostí regionu

Projekty:	Rozvoj spolupráce, např. Vytvořením virtuálního školicího střediska ve specializované nemocnici č. 2 v Jastrzębie-Zdrój
Projekty:	Zlepšení péče o matku s dítětem (včetně systému péče) prostřednictvím výměny osvědčených postupů
Projekty:	Organizace polsko-českých konferencí v oblasti ochrany zdraví (např. „léčba bez hranic“, nemoci, přeshraniční kontaminace)
Projekty:	Práce na společném integrovaném systému ochrany zdraví v kontextu právních předpisů Evropské unie a právních předpisů Polska a České republiky
Projekty:	Spolupráce nemocnic mimo jiné: odstraňování následků katastrof, oftalmologie, vytvoření konferenčního zázemí, prevence zdraví a podpory transplantologie např. speciální nemocnice č. 2 v Jastrzębie-Zdrój, nemocnice v Karviné a Havířově, Fakultní nemocnice Ostrava a nemocnici Sosna Třinec)
Operativní cíl 1.2:	Sociální aktivizace
Projekty:	Vědomý občan - žije zdravý a bezpečný život. Vytváření zdravých návyků u dětí - preventivní a vzdělávací kampaně s názvem „Akademie zdravé páteře“ (nákup "pavouků", profilovaných židlí / podložek na židle pro školy a mateřské školy)
Projekty:	Výměna postupů při využívání digitálních veřejných služeb ve zdravotnických jednotkách
Strategický cíl 2:	Přeshraniční spolupráce partnerských měst v oblasti veřejné bezpečnosti
Operativní cíl 2.1:	Podpora a aktivizace činností institucí a subjektů z partnerských měst působících v oblasti veřejné bezpečnosti s možností realizace malých investic
Projekty:	Organizace tematických odborných setkání
Projekty:	Společná cvičení orgánů
Projekty:	Nákup technického vybavení a rozvoj základny
Projekty:	Preventivní opatření
Projekty:	Zlepšování komunikačních dovedností zaměstnanců
Projekty:	Aktivita zlepšující systém výměny informací a komunikace služeb a zaměstnanců v oblasti veřejné bezpečnosti
Projekty:	Pokračování v označování jízdních kol pomocí syntetické DNA
Projekty:	Pořádání společných školení, setkání týkajících se plnění úkolů státních orgánů
Projekty:	Zlepšování bezpečnosti obyvatel prostřednictvím zavádění systémů požární ochrany veřejných zařízení
Projekty:	Vytvoření základny pro cvičení v oblasti výškové záchranné služby, pátracích a záchraňovacích akcí.
Projekty:	Vývoj stanice pro provoz a údržbu osobních ochranných pomůcek hasičů
Projekty:	Ochrana občanů - přeshraniční evakuační cvičení příslušných orgánů s vybavením (např. lehátko, osobní ochranné pomůcky)
Projekty:	Modernizace systému včasného varování/poplachu (např. sirény, agregáty)
Projekty:	Nákup specializovaného vybavení včetně čistícího vozidla, rýpadlo pro záchranářskou skupinu z Jastrzębie-Zdrój a specializované auto pro přepravu policejních psů v Karviné a nezbytného vybavení pro záchranné operace
Projekty:	Spolupráce útvarů partnerských měst zabývajících se bezpečnostními otázkami
Projekty:	Příprava společného informačního systému o potenciálních hrozbách včetně informačních tabulí pro obyvatele
Projekty:	Pokračující spolupráce v oblasti boje proti drogové závislosti - informovat mládež
Projekty:	Spolupráce uniformovaných služeb v oblasti sportu, rekreace a turistiky
Projekty:	Propagační a vzdělávací činnost pro preventivní účely určená dětem a mladým lidem
Projekty:	Polsko-česká cvičení policejních oddělení se zaměřila na přeshraniční stíhání a spolupráci se společným objektem Chotěbuz (společné kontaktní místo pro přeshraniční informace)
Projekty:	Provádění propagačních a vzdělávacích aktivit pro preventivní účely v oblasti požární ochrany určené dětem a mladým lidem (např. vzdělávací materiály, brožury, letáky, filmy, workshopy)

Projekt:	Účast zástupců partnera na zajištění hromadných akcí probíhajících v partnerském městě
Projekt:	Organizace odborné konference věnované zkušenostem polských a českých institucí při zajišťování masových akcí v partnerských městech
Projekt:	Polsko-české semináře v oblasti boje proti trestné činnosti (prevence)
Projekt:	Polsko-české setkání policejních oddělení pro navázání kontaktů, výměnu zkušeností v oblasti reakce na různé druhy trestné činnosti (výtržnictví, fyzické násilí, majetek a drogová kriminalita)
Projekt:	Pokračování v organizaci jazykových kurzů zaměřených na zlepšení komunikačních schopností v jazyce souseda, posílení spolupráce mezi policejními útvary z obou zemí; pořádání školení z oblasti státního práva (souseda)
Projekt:	Nákup technického vybavení pro minimalizaci problémů spojených s přeshraničním dopravním provozem - světelné desky, dopravní kužely, zařízení detekující používání drog nebo alkoholu řidiči
Projekt:	Výměna zaměstanců (hasičů, policistů) mezi Polskem a Českou republikou za účelem seznámení se s činností v sousedním státě; nebyté zkušenosti by mohly být začleněny do hodnotícího dokumentu, který by byl použit ke změně pravidel policie/městské policie v obou zemích
Projekt:	Nákup zařízení a vybavení a také výměna informací a zkušeností souvisejících s protipovodňovou a požární ochranou
Projekt:	Příprava strategie pro společné akce v oblasti civilní ochrany
Projekt:	Spolupráce v oblasti společné organizace polsko-českých táborů pro mladé hasiče
Projekt:	Monitorovací systém (stacionární a mobilní) na česko-polském pohraničí
Projekt:	Organizace teoretických a praktických soutěží pro školní mládež (široká škála témat)
Projekt:	Realizace společných profesních a dobrovolnických cvičení (na místní úrovni)
Projekt:	Pokračování dalších společných „měkkých“ aktivit (drogová prevence, zlepšení jazykové kompetence policistů) a investičních („preventivní vlak na pohraničí“, dále modernizace spojovacího systému)
Projekt:	Rozšíření konferenčních a multimediálních zázemí městské policie partnerských měst s cílem zvýšit podmínky komunikace, vzdělávání a podpory systému krizového řízení

Priorita VI:	Místní rozvoj
Strategický cíl 1:	Přeshraniční spolupráce správy na podporu realizace projektů a spolupráce na česko-polském pohraničí
Operativní cíl 1.1:	Vytvoření administrativního zázemí na podporu realizace projektů spolupráce v oblasti vzdělání
Projekt:	Zvyšování kvalifikace pedagogů v oblasti administrace projektů (školení, kurzy, studium)
Projekt:	Vytvoření motivačního systému pro pedagogy realizující projekt
Projekt:	Zjednodušení vnitřních postupů finanční správy vzdělávacích institucí v projektech ze strany vedoucích orgánů
Operativní cíl 1.2:	Vytvoření administrativního zázemí na podporu realizace projektu spolupráce
Projekt:	Podpora systému předfinancování a zvyšování kvalifikace pracovníků organizačních složek města a nevládních organizací v oblasti administrace projektů (školení, kurzy)
Strategický cíl 2:	Přeshraniční spolupráce při podpoře podnikání na česko-polském pohraničí
Operativní cíl 2.1:	Podpora a aktivace ekonomických iniciativ v přeshraniční oblasti
Projekt:	Vytvoření společného polsko-českého ekonomického portálu, kooperačního portálu
Projekt:	Podpora sociální ekonomiky na pohraničí
Projekt:	Propagace podnikání mezi obyvateli pohraničí
Projekt:	Rozvoj systému podpory podnikání v pohraniční oblasti
Projekt:	Organizace přeshraničních příležitostných veletrhů
Projekt:	Rozvoj postindustriálních oblastí
Projekt:	Výměna informací a osvědčených postupů v oblasti podnikání s využitím příkladů z polsko-českého pohraničí a dalších evropských regionů

Projekty:	Výměna osvědčených postupů v oblasti aktivizace nezaměstnaných a zlepšování kvality poskytovaných služeb (studijní cesty)
Projekty:	Přeshraniční veletrhy práce - organizování cyklických akcí sdružujících zaměstnavatele a uchazeče o zaměstnání z příhraničního regionu
Projekty:	Informační kampaň, včetně vytvoření internetové platformy na téma životních a pracovních podmínek nabídky pracovních míst a nabídka vzdělávání v příhraničním regionu (s širokou propagační kampaní a zapojením veřejných institucí)
Projekty:	Projekty zaměřené na malé a střední podniky, včetně podpory hospodářského rozvoje a spolupráce firem působících v příhraničním regionu
Projekty:	Vzdělávání podnikatelů působících v přeshraničním regionu - zvyšování základních znalostí o možnostech podnikání v zahraničí
Projekty:	System podnikového vzdělávání
Projekty:	Výměna zkušeností týkajících se právních aspektů souvisejících s prováděním stavebních prací, prodejem, pronájmem nemovitosti a nájmem
Projekty:	Společná propagace investičních oblastí
Projekty:	Vytvoření společného kontaktního místa pro rozvoj podnikání a investic
Projekty:	Rozvoji podnikání od základní školy (zahrnutí předmětů podnikání do školních osnov)
Operativní cíl 2.2:	Organizace akcí/účasť na přeshraničních akcích podporujících podnikání
Projekty:	Veletrhy/fóra podnikání, účast na hospodářských misích, podpora investičních oblastí
Operativní cíl 2.3:	Vytváření a rozvoj sítí přeshraniční spolupráce, včetně spolupráce mezi nevládními organizacemi a socioekonomickými partnery
Projekty:	Přeshraniční fórum nevládních organizací - setkání zástupců nevládních organizací působících v příhraniční oblasti
Projekty:	Modernizace a zařazení objektů pro zřízení přeshraničního centra nevládních organizací a dobrovolnických prací, informačního místa pro mládež, burza informací pro nevládní organizace
Strategický cíl 3:	Zvýšení dostupnosti na česko-polském pohraničí
Operativní cíl 3.1:	Zajištění dopravní dostupnosti polsko-českého pohraničí s cílem zvýšit přeshraniční provoz - počet návštěv v regionu
Projekty:	Vytvoření přeshraniční autobusové komunikace mezi partnerskými městy
Strategický cíl 4:	Přeshraniční spolupráce při podpoře iniciativ souvisejících s ochranou životního prostředí v česko-polském pohraničí
Operativní cíl 4.1:	Podpora a aktivace proekologických aktivit
Projekty:	Organizace tematických odborných setkání
Projekty:	Projekty z oblasti zlepšování kvality ovzduší
Projekty:	System oznamování environmentálních rizik
Projekty:	Vytvoření vzdělávacího centra (uvědomění dospělých, dětí a mládeže v oblasti ochrany životního prostředí, zachování čistoty místa bydlení, láska ke zvířatům, úcta k přírodě)
Projekty:	Výměna informací a zkušeností týkajících se ochrany životního prostředí
Projekty:	Výměna zkušeností, osvědčených postupů v oblasti segregace odpadů
Operativní cíl 4.2:	Propagace a investice do obnovitelných zdrojů energie
Projekty:	Instalace fotovoltaických a solárních zařízení na veřejných budovách
Projekty:	Společné aktivity v oblasti obnovitelných zdrojů energie
Strategický cíl 5:	Přeshraniční spolupráce partnerských měst v oblasti územního a strategického plánování
Operativní cíl 5.1:	Podpora a aktivizace činností institucí a subjektů z partnerských měst působících v oblasti územního a strategického plánování
Projekty:	Výměna zkušeností v oblasti plánování a územního rozvoje
Projekty:	Rozvoj společné strategie přeshraničního rozvoje měst

4 Zdroje financování přeshraničních projektů v letech 2014-2020

Projekty zahrnuté v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov mohou být realizovány z mnoha finančních zdrojů, mezi něž patří např.: Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika-Polská republika 2014-2020, Program evropské územní spolupráce 2014-2020 Střední Evropa, Operační program meziregionální spolupráce INTERREG VC, Program Evropa pro občany či Program Leonardo da Vinci. Zvláštní význam z hlediska podpory přeshraniční spolupráce bude mít první program. Má být pokračováním finanční pomoci pro podporu rozvoje hraničních regionů poskytnuté Polsku v dřívějších letech programů Phare Credo, Phare CBC, INTERREG III a OPSS Česká republika-Polská republika 2007-2013.

4.1 Zdroje financování předsevzetí zahrnutých v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov

Hlavním zdrojem financování projektů zahrnutých v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov bude pravděpodobně, vzhledem ke svému charakteru, Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika-Polská republika.

Tento program reflektuje dlouhodobou snahu Evropské unie o rozvoj příhraničních oblastí a odbourávání hranic mezi jednotlivými státy. Tato snaha EU se také odráží v dlouhodobé podpoře přeshraniční spolupráce z prostředků Strukturálních fondů. OPSS ČR-PR tak navazuje na zkušenosti z předchozích programů realizovaných za podpory prostředků EU, kterými byly program Phare CBC a Iniciativa Společenství INTERREG IIIA.

Program Phare CBC byl v česko-polském pohraničí zahájen v r. 1999 a jeho realizace probíhala až do roku 2006. Byl zaměřen zejména na podporu velkých investičních projektů, nicméně podporovány byly také malé neinvestiční projekty typu people-to-people v rámci tzv. Společného fondu malých projektů.

Od roku 2004 probíhala v česko-polském pohraničí realizace programu Iniciativy Společenství INTERREG IIIA. V rámci tohoto programu byli realizovány jak investiční projekty v oblasti dopravy, životního prostředí, cestovního ruchu, podpory podnikání, tak rovněž neinvestiční projekty zaměřené na rozvoj spolupráce a sítě subjektů veřejného sektoru. Součástí programu byl také Fond mikroprojektů.

Globálním cílem Programu v aktuální finanční perspektivě je: *Podpora socio-ekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel.*

Program je zaměřen zejména na rozsahem menší, regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Při výběru projektů je kladen velký důraz na jejich skutečnou přeshraniční spolupráci s následnými přeshraničními dopady, tj. na prvky sblížení lidí a institucí v průběhu přípravy a následné realizace projektů. Vybírány jsou pouze takové projekty, které mohou prokázat přeshraniční dopad na obou stranách hranice. Všeobecné cíle OPSS ČR – PR vychází ze specifických potřeb území a jsou zaměřeny na:

- zvyšování ekonomické integrace česko-polské příhraniční oblasti;
- zlepšování podmínek pro hospodářský růst příhraniční oblasti;
- zlepšování podmínek pro udržitelný rozvoj životního prostředí a/nebo regeneraci příhraniční oblasti;
- další sociální integraci česko-polské příhraniční oblasti.

4.2 Fond mikroprojektů v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko jako možnost financování předsevzetí zahrnutých v Programu partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov

Specifickým nástrojem, jenž je využíván k financování menších projektů přeshraniční spolupráce je Fond mikroprojektů. Jeho základním cílem je rozvoj a podpora rozvoje spolupráce mezi společenstvími na obou stranách hranice, se zaměřením na zlepšení společenských, kulturních a ekonomických vztahů .

Fond mikroprojektů je určen pro podporu menších projektů na lokální úrovni. Mikroprojekty jsou zaměřeny především na oblast rozvoje mezilidských přeshraničních vztahů, vzdělávacích a kulturních činností a sociálních iniciativ. Možná je také podpora mikroprojektů majících za cíl zlepšení infrastruktury dané oblasti, především v oblasti městské a kulturní infrastruktury s přeshraničním dopadem.

Dá se očekávat, že podpora Fondu mikroprojektů v Euroregionu Těšínské Slezsko v nové finanční perspektivě 2021-2027 bude zaměřena na financování projektů spolupráce v oblastech kulturního a přírodního dědictví, krajiny a biodiversity, vzdělávání a spolupráce institucí.

V závislosti na charakteru předsevzetí budeme moci počítat s podporou z evropských prostředků do částky 20 000 či 30 000 EUR.

Partnerská města budou moci nadále aktivně žádat o spolufinancování pro společné přeshraniční iniciativy také v rámci Fondu mikroprojektů v Euroregionu Těšínské Slezsko⁵¹.

Shrnutí

Přeshraniční spolupráce probíhající mezi třemi největšími městy nacházejícími se v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko má dlouholetou historii. Během několika posledních let jak místní vládní instituce, tak další organizace působící na území Jastrzębia-Zdroju, Karviné a Havířova, zintenzivnily činnosti za účelem realizace společných předsevzetí. Svědčí to o dobrých vzájemných vztazích mezi polskými a českými partnery a posílení sociálního povědomí týkajícího se výhod vyplývajících ze společné kooperace jak v kontextu jednotlivých měst, tak v kontextu celého přeshraničního regionu. Abychom posílili a zlepšili trojstrannou spolupráci a postarali se o vyvážený rozvoj, efektivní využívání potenciálů a také budování struktur spolupráce různých subjektů společenského a hospodářského života, rozhodli jsme se aktualizovat Program partnerské spolupráce měst Jastrzębie-Zdrój, Karviná a Havířov. Tento program, který bude plnit funkci dokumentu doplňujícího cíle nacházející se ve strategiích jednotlivých měst, bude druhým bilaterálním⁵² a aktualizací prvního trilaterálního zpracování tohoto typu na polsko-českém pohraničí v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko.

⁵¹ Je pravděpodobné, že město Havířov bude moci dodatečně žádat o spolufinancování projektů z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Beskydy.

⁵² Prvním programem tohoto typu na polsko-českém pohraničí v Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko je Program partnerské spolupráce obcí Jasienica-Petřvald na léta 2007-2013, viz: M. Olszewski *Program Partnerskiej Współpracy Gmin Jasienica-Petřvald na lata 2007-2013*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn-Jasienica 2008, 150 s.